

Dosar nr. 1-3038/2023

1-23173886-12-1-06122023

S E N T I N Ţ Ă
În numele Legii

23 februarie 2026

municipiul Chişinău

Judecătoria Chişinău, sediul Buiucani

Instanţa de judecată compusă din:

Preşedintele şedinţei, judecător

Tudor Stambol

Grefier

Marcela Sajin, Cătălina Raşcovschi

Cu participarea:

Procurorului

Vadim Gribincea, Cristina

Novac

Apărătorului

Octavian Paşcan, Eugeniu

Catana

Avocatului

Nicu

Şendrea

Inculpatului

Valentin

Sîtnic

Inculpatei

Natalia

Turturica

a examinat în şedinţă de judecată publică, în limba română, în procedură generală, cauza penală de învinuire a inculpaţilor:

Sîtnic Valentin *****, născut la ***** , IDNP ***** , originar din raionul ***** , domiciliat în ***** , cetăţean al Republicii Moldova, pensionar, supus militar, căsătorit, o persoană la întreţinere, studii superioare, încadrat în grad sever de dizabilitate, datele despre existenţa titlurilor speciale, gradelor de calificare şi a distincţiilor de stat nu sunt, limba română cunoaşte, în această cauză în stare de reţinere sau de arest nu a fost, anterior ne judecat,

de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal,

Turturica Natalia *****, născută la ***** , IDNP ***** , originară din ***** , domiciliat în ***** , cetăţeană a Republicii Moldova, angajată în câmpul muncii în calitate de specialist principal în cadrul

Primăriei municipiului Chișinău, Direcția administrație publică, nesupusă militar, căsătorită, fără persoane la întreținere, studii superioare, date despre dizabilitate nu sunt, datele despre existența titlurilor speciale, gradelor de calificare și a distincțiilor de stat nu sunt, limba română cunoaște, în această cauză în stare de reținere sau de arest nu a fost, anterior nejudecată,

de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5) și art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal.

Cauza penală nr. 1-3038/2023 (1-23173886-12-1-06122023) s-a aflat în examinare în prima instanță în perioada 06.12.2023-23.02.2026.

Procedura de citare legal executată.

În baza materialelor din dosar și a probelor administrate în ședința de judecată, instanța de judecată

c o n s t a t ă :

Acuzația formulată în rechizitoriu

1. Sîtnic Valentin *****, în perioada de până la 17.05.2010, activa în funcția de primar al comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, fiind, conform prevederilor art. 123 din Codul penal, persoană cu funcție de demnitate publică, căreia prin alegere și prin stipularea Legii nr. 768 din 02.02.2000 „privind statutul alesului local” și a Legii nr. 436 din 28.12.2006 „privind administrația publică locală”, i-au fost acordate drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, de comun acord cu inginerul cadastral Sergiu Gore și în complicitate cu secretara Consiliului comunei Stăuceni, Natalia Turturica, precum și alte persoane neidentificate la moment de organul de urmărire penală, având drept scop de a deposeda comuna Stăuceni de lotul de teren situat în comuna Stăuceni, *****, au chibzuit un plan bine organizat, după cum urmează: Sergiu Gore împreună cu alte persoane, necunoscute la moment organului de urmărire penală, contra unei sume de 100 dolari SUA, l-au determinat pe Andrei Lipca să acționeze în calitate de persoană interpusă în realizarea planului infracțional, și anume să înregistreze pe numele său lotul de teren sus nominalizat. În acest scop, pentru a fi efectuate lucrările cadastrale, și anume întocmirea planului geometric și înregistrarea primară a bunului, terenului din extravilanul satului Stăuceni, comuna Stăuceni, municipiul Chișinău, la 21.04.2010, Andrei Lipca s-a adresat cu o cerere către SRL „Alro-Geo”. Ca urmare a efectuării măsurărilor cadastrale la fața locului de către reprezentanții SRL „Alro-Geo”, cu participarea inginerului cadastral Sergiu Gore și a lui Andrei Lipca, a fost întocmit dosarul tehnic, ulterior fiindu-i atribuit terenului cu suprafața de 0.0443 ha, situat pe adresa municipiul

Chișinău, comuna Stăuceni, *****, numărul cadastral *****. Totodată, la formarea terenului imobil cu numărul cadastral *****, cu suprafața de 0.0443 ha, situat pe adresa municipiul Chișinău, comuna Stăuceni, *****, a fost acaparată o porțiune de teren cu suprafața de 0.01 ha (1 ar), din suprafața terenului ce aparține părții vătămate Elisaveta Țurcan. În continuare, Valentin Sîtnic, care în perioada de până la 17.05.2010 activa în funcția de primar al comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, fiind, conform prevederilor art. 123 din Codul penal, persoană cu funcție de demnitate publică, căreia prin alegere și prin stipularea Legii nr. 768 din 02.02.2000 „privind statutul alesului local” și a Legii nr. 436 din 28.12.2006 „privind administrația publică locală” i-a fost acordate drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, în coautorat cu inginerul cadastral Sergiu Gore și în complicitate cu secretara consiliului comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, Natalia Turturica, acționând cu intenție directă, depășind atribuțiile de serviciu, în lipsa unei decizii a Consiliului comunei Stăuceni, a semnat și eliberat, contrar legii, titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru un lot de teren cu suprafața de 0.0443 ha, înregistrat cu numărul cadastral *****, pe numele lui Andrei Lipca, în pofida faptului repartizării anterioare de către Primăria comunei Stăuceni, Andrei Lipca, în baza art. 82 din Codul funciar (abrogat prin Legea nr. 369 din 10.02.1995), a unui lot de teren cu suprafața de 0.30 ha. În acest context, Valentin Sîtnic, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, în mod intenționat a acționat contrar prevederilor pct. 10 din Regulamentul cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 24 din 11.01.1995, în care se menționează că „Titlurile se eliberează deținătorilor de terenuri în temeiul deciziilor primăriilor municipiilor, orașelor, satelor (comunelor) privind atribuirea sectorului de teren în folosință sau proprietate...”, art. 14 alin. (2) lit. b) și d) din Legea nr. 436 din 28.12.2006, în care se menționează că „...consiliul local realizează următoarele competențe: administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului); decide vânzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în locuțiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii...”, precum și contrar prevederilor art. 82 din Codul funciar al RSSM, aprobat prin Legea RSSM din 22.12.1970, în care se stipulează că „lotul de pământ de lângă casă se repartizează la o familie în următoarele mărimi: persoanelor care trăiesc și lucrează permanent în localitățile sătești 0.3 hectare... ”. Ulterior, la data de 24.05.2010, la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a fost înregistrat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral *****, eliberat pe numele lui Andrei Lipca, iar ulterior, la 19.05.2011, acest lot de teren a fost vândut lui Sergiu Gore de către Nicolai Motroi, care a acționat din numele lui Andrei Lipca în baza procurii autentificată și înregistrată sub nr. 3564 la 20.05.2010 la notarul public Olga Golubciuc. În circumstanțele nominalizate, prin acțiunile comise de către primarul comunei Stăuceni, Valentin Sîtnic, de comun acord cu inginerul cadastral

Sergiu Gore și în complicitate cu secretarea consiliului comunei Stăuceni, Natalia Turturica, părților vătămate le-a cauzat un prejudiciu material estimat, potrivit informației Î.S. Cadastru, la preț de 158 931 lei. Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Valentin Sîtnic a comis infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, adică săvârșirea de către o persoană cu funcție de demnitate publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

2. **Turturica Natalia *******, în perioada de până la 17.05.2010, activând în calitate de secretar al Consiliului local al comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, fiind, conform prevederilor art. 123 din Codul penal, persoană publică căreia prin numire și prin stipularea Legii nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, a Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, i-au fost acordate drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, de comun acord cu primarul comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, Valentin Sîtnic, inginerul cadastral Sergiu Gore, precum și alte persoane neidentificate la moment de organul de urmărire penală, având drept scop de a deposea Comuna Stăuceni de lotul de teren situat în comuna Stăuceni, ***** , au chibzuit un plan bine organizat după cum urmează: Sergiu Gore împreună cu alte persoane, necunoscute la moment organului de urmărire penală, contra unei sume de 100 dolari SUA, l-au determinat pe Andrei Lipca să acționeze în calitate de persoană interpusă în realizarea planului infracțional, și anume să înregistreze pe numele său lotul de teren sus nominalizat. În acest scop, pentru a fi efectuate lucrările cadastrale, și anume întocmirea planului geometric și înregistrarea primară a bunului, terenului din extravilanul satului Stăuceni, comuna Stăuceni, municipiul Chișinău, la 21.04.2010, Andrei Lipca s-a adresat cu o cerere către SRL „Alro-Geo”. Ca urmare a efectuării măsurărilor cadastrale la fața locului de către reprezentanții SRL „Alro-Geo”, cu participarea inginerului cadastral Sergiu Gore și a lui Andrei Lipca, a fost întocmit dosarul tehnic, ulterior fiindu-i atribuit terenului cu suprafața de 0.0443 ha, situat pe adresa municipiul Chișinău, comuna Stăuceni, ***** , numărul cadastral ***** . Totodată, la formarea terenului imobil cu numărul cadastral ***** , cu suprafața de 0.0443 ha, situat pe adresa municipiul Chișinău, comuna Stăuceni, ***** , a fost acaparată o porțiune de teren cu suprafața de 0.01 ha (1 ar) din suprafața terenului ce aparține părții vătămate Elisaveta Țurcan. În continuare, Natalia Turturica care, în perioada de până la 17.05.2010, activa în funcția de secretar al Consiliului local al comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, fiind, conform prevederilor art. 123 din Codul penal, persoană publică, de comun acord cu primarul localității Valentin Sîtnic și inginerul cadastral Sergiu Gore, acționând cu intenție directă, depășind atribuțiile de serviciu, în lipsa unei decizii a Consiliului comunei Stăuceni, a semnat și eliberat, contrar legii, titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru un lot de

teren cu suprafața de 0.0443 ha, înregistrat cu numărul cadastral *****, pe numele lui Andrei Lipca, în pofida faptului repartizării anterioare de către Primăria comunei Stăuceni, lui Andrei Lipca, în baza art. 82 din Codul funciar (abrobat prin Legea nr. 369 din 10.02.1995), a unui lot de teren cu suprafața de 0.30 ha. În acest context, Natalia Turturica, fiind persoană publică, în mod intenționat a acționat contrar prevederilor pct.10 din Regulamentul cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 24 din 11.01.1995, în care se menționează că „Titlurile se eliberează deținătorilor de terenuri în temeiul deciziilor primăriilor municipiilor, orașelor, satelor (comunelor) privind atribuirea sectorului de teren în folosință sau proprietate...”, art. 14 alin. (2) lit. b) și d) din Legea nr. 436 din 28.12.2006, în care se menționează că „...consiliul local realizează următoarele competențe: administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului); decide vânzarea, privatizarea, concesionarea, sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz. În condițiile legii...”, art. 22 alin. (1) lit. a), b) și d) a Legii nr. 158 din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, care stipulează că „funcționarul public este obligat să respecte Constituția, legislația în vigoare, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte; să respecte cu strictețe drepturile și libertățile cetățenilor; să îndeplinească cu responsabilitate, obiectivitate și promptitudine, în spirit de inițiativă și colegialitate toate atribuțiile de serviciu...”, precum și contrar prevederilor art. 82 din Codul funciar al RSSM, aprobat prin Legea RSSM din 22.12.1970, în care se stipulează că „lotul de pământ de lângă casă se repartizează la o familie în următoarele mărimi: persoanelor care trăiesc și lucrează permanent în localitățile sătești - 0.3 hectare...”. Ulterior, la data de 24.05.2010, la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a fost înregistrat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral *****, eliberat pe numele lui Andrei Lipca, iar ulterior, la 19.05.2011, acest lot de teren a fost vândut lui Sergiu Gore de către Nicolai Motroi, care a acționat din numele lui Andrei Lipca în baza procurii autentificată și înregistrată sub nr. 3564 la 20.05.2010 la notarul public Olga Golubciuc. În circumstanțele nominalizate, prin acțiunile comise de către primarul comunei Stăuceni, Valentin Sîtnic, de comun acord cu inginerul cadastral Sergiu Gore și în complicitate cu secretarea Consiliului comunei Stăuceni, Natalia Turturica, părților vătămate le-a cauzat un prejudiciu material estimat, potrivit informației Î.S. Cadastru, la preț de 158 931 lei. Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Natalia Turturica a comis infracțiunea prevăzută de art. 42 alin. (5) și art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, adică complicitate la săvârșirea de către o persoană cu funcție de demnitate publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Poziția participanților la proces în ședința de judecată

3. Acuzatorul de stat, procurorul Cristina Novac a menționat că, la moment, acțiunile inculpaților se încadrează în art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal, iar sancțiunea acestui articol este mai favorabilă. Astfel, a solicitat instanței de a-1 recunoaște vinovat pe Sîtnic Valentin *****, născut la *****, de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal și a-1 libera de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție; de a o recunoaște vinovată pe Turturica Natalia *****, născută la *****, de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal și a o libera de pedeapsă în legătură cu expirarea termenului de prescripție; a admite acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate.
4. Apărătorul inculpaților, avocatul Eugeniu Catana a menționat că învinuirile aduse inculpatului Valentin Sîtnic în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal și inculpatei Natalia Turturica în săvârșirea infracțiunii prevăzută la art. 42 alin. (5) și art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, le consideră nefondate și ilegale, partea acuzării nu a prezentat probe în confirmarea vinovăției acestora. În viziunea apărării, familia Țurcan Anatolie și Elizaveta, prin cererea depusă pe numele Procurorului mun. Chișinău, au urmărit un scop bine determinat, și anume de a obține în favoarea lor terenul cu nr. cadastral ***** înregistrat legal pe numele lui Andrei Lipca. Conform procesului-verbal al ședinței Consiliului comunei Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992, în conformitate cu prevederile art. 82 din Codul funciar, s-a dispus repartizarea pământului în proprietate personală în jurul comunei Stăuceni, în raza nu mai mare de 3 km. Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat pe numele lui Andrei Lipca, cu nr. cadastral *****, a fost eliberat în temeiul deciziei Primăriei com. Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992. Prin scrisoarea nr. 2188 din 10.06.2016, Direcția Arhivă Chișinău a informat că, în urma examinării documentelor Primăriei com. Stăuceni pentru anul 1992, s-a găsit procesul verbal nr. 2 din 20.02.1992, iar o decizie separată cu nr. 2 din 20.02.1992 nu s-a găsit. Faptul că în arhivă s-a găsit doar procesul-verbal nr. 2 din 20.02.1992, nu și decizia, nu înseamnă ca aceasta n-a fost emisă, este doar o presupunere a organului de urmărire penală, fără a constata acest fapt. Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral ***** a fost înregistrat la Oficiul cadastral, deci a fost recunoscut dreptul de proprietate a lui Andrei Lipca asupra terenului menționat. Mai mult, certificatul provizoriu a fost eliberat pe numele lui Andrei Lipca până la venirea în funcția de primar a dlui Valentin Sîtnic, fapt ce, în opinia apărării, confirmă legalitatea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren. Eronat în învinuirea inculpaților se menționează că Andrei Lipca nu avea dreptul să i se repartizeze un lot mai mare de 0.30 ha. Conform Legii nr. LSS514/1991 din 20.02.1991 cu privire la modificarea articolului 82 din Codul funciar al R.S.S. Moldova, publicat la 28.02.1991 în MO nr. 3-6 art. 28, abrogat prin LP din 369 din 10.02.95, MO 13//02 art. 33, în vigoare 10.02.95, art. 82 din Codul

funciar al RSSM aprobat prin Legea RSSM din 22.12.1970 (Veștile Sovietului Suprem și ale Guvernului RSSM 1970, nr. 12, art. 242), familiei Andrei Lipca compusă din 5 persoane, din contextul legii (art. 82 Cod funciar), avea dreptul să i se repartizeze loturi (lot) de până la 0.80 ha (norma prevăzută de lege) și nu 0.30 ha după cum se menționează în ordonanța de punere sub învinuire. Organul de urmărire penală și acuzatorul de stat n-au prezentat probe precum că familiei Lipca i-au fost atribuite loturi (lot) de pământ cu suprafețe mai mari decât limitele prevăzute de art. 82 Cod funciar. Conform fișei de post în Primăria com. Stăuceni, lucrările cadastrale erau puse pe sama inginerului cadastral Sergiu Gore, iar primarul și secretarul nu dețineau atribuții de alegere a terenului, efectuarea măsurărilor, întocmirea planului geometric, redactare a titlului. A mai menționat că paralel cu această cauză penală era în derulare, din anul 2017 și pînă în anul 2019, o acțiune civilă inițiată de Procuratura mun. Chișinău în interesele Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat împotriva Primăriei com. Stăuceni, lui Andrei Lipca, Elenei Lipca, lui Vasile Untu, Olgăi Untu, lui Mihail Andronic, Nelei Șerbul, intervenienți accesorii Nicolai Motroi, BC „Moldova-Agroindbank” SA și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la constatarea nulității titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și a contractelor de vânzare- cumpărare, cu readucerea părților la poziția inițială, precum și radierea din Registrul bunurilor imobile a tuturor drepturilor reale asupra terenului de pământ cu nr. cadastral *****. Prin hotărârea Judecătoriai Chișinău, sediul Rîșcani din data de 16.08.2017, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30.05.2019 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 30.10.2019, s-a respins integral ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată. Deci, s-a examinat fondul cauzei. Astfel, titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral ***** eliberat de către Primăria Stăuceni pe numele lui Andrei Lipca, cât și contractele de vânzare-cumpărare ulterioare, prin respectivele hotărâri ale instanței de judecată definitive și irevocabile au fost recunoscute drept legale și produc efecte juridice pentru toți, inclusiv pentru Procuratură. Urmare a acestui fapt, obiectul material al infracțiunii imputate inculpaților nu există. A mai invocat că rechizitoriul nu a fost adus la cunoștința învinuiților conform procedurii penale. Neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege cu privire la forma și conținutul rechizitoriului echivalează cu încălcarea prevederilor legale referitor la sesizarea instanței, încălcare care, potrivit art. 251 alin. (3) din Codul de procedură penală, atrage nulitatea absolută a actului procedural, adică nu se înlătură în nici un mod. A precizat că, la data eliberării Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Andrei Lipca cu nr. cadastral ***** (anul 2010), conform dispoziției art. 328 din Codul penal, subiect al infracțiunii prevăzută de acea lege se considera „persoana cu funcții de răspundere”. În ordonanța de punere sub învinuire și rechizitoriu subiect al învinuirii este invocat „persoana cu funcție de demnitate publică”. Astfel, inculpații nu erau subiecți ai infracțiunii la data punerii sub învinuire a acestora, iar instanța de

judecată nu mai poate ulterior schimba învinuirea formulată de acuzatorul de stat. Organul de urmărire penală nu a cercetat și nu a stabilit faptul că Svetlana Zubco deținea în proprietate terenul cu așa numita suprafață de 0.004 ha și l-a vândut Elizavetei Țurcan. În contract nu se menționează despre locul aflării și adresa acestui lot (extravilanul sau intravilanul comunei Stăuceni, adresa poștală) dat fiind faptul că, conform ștampilei aplicate pe contractul de vânzare-cumpărare din 29.04.2004, Oficiul cadastral a înregistrat dreptul de proprietate după Elizaveta Țurcan doar lotul de pământ cu suprafața de 0.0684 ha și casei de locuit amplasată în comuna *****. Mai mult, probele acuzării nu confirmă vinovăția inculpaților în săvârșirea infracțiunii imputate prin ordonanța de punere sub învinuire. Partea vătămată a depus declarații contradictorii, fără nici un suport probatoriu (nici săpatul lotului și nici acapararea a unui ar din lotul de pământ nu sunt confirmate prin probe, terenul neavând nici număr cadastral, doar provizoriu, nu este înregistrat la Oficiul cadastral). Martorul Elena Lipca a menționat în ședința de judecată că a mers împreună cu soțul la notar unde a semnat actele de vânzare-cumpărare pe un teren aflat pe str. Mateevici din com. Stăuceni. Grigore Jalbă era persoana cu care au mers împreună la notar. Jalbă a transmis soțului Andrei Lipca 100 dolari pentru vânzarea terenului. Înscrierile de la f.d. 62-63, vol. I, Elena Lipca a recunoscut în ședință de judecată că le-a scris și semnat cu mâna proprie. Din ele rezultă că ea a dat acordul la vânzarea terenului grădină cu suprafața de 0.0443 ha, cu nr. cadastral *****, care se află în extravilanul com. Stăuceni, dobândit în timpul căsătoriei cu soțul Andrei Lipca. Martorul Alexandru Cunicica a declarat în instanță că a efectuat măsurările terenului cu numărul cadastral ***** în anul 2010, în cadrul SRL „Alro Geo” în care activa. A efectuat serviciile de perfectare a planului geometric. La fața locului era inginerul Primăriei și proprietarul terenului. A constatat atunci cu certitudine că nu există nici o suprapunere cu terenurile învecinate, fapt confirmat și de către ÎS „Cadastru” care a aprobat dosarul tehnic, eliberând avizul corespunzător și atribuind număr cadastral. Declarațiile date de către reprezentantul Primăriei com. Stăuceni, Eugenia Efimenco la fel sunt contradictorii și irelevante. Aceste declarații urmează a fi apreciate critic și din perspectiva că la f.d. 167-168, vol. I, există decizia Consiliului com. Stăuceni nr. 1/7 din 13.01.2017, unde Consiliul local a menționat clar că nu există apreciere despre existența sau inexistența vreunui prejudiciu cauzat administrației publice locale urmare a înstrăinării lotului de teren cu nr. cadastral *****. Declarațiile martorilor Nicolae Motroi, Vasile Untu, Mihail Andronic, Andrei Plămădeală, etc. sunt irelevante drept probe ale părții acuzării, or ele vizează acțiuni ulterioare eliberării titlului pe numele lui Andrei Lipca. Prin urmare, a solicitat recunoașterea nulității ordonanței de punere sub învinuire a inculpaților și achitarea acestora din motivul lipsei elementelor componente de infracțiune în acțiunile acestora.

5. Inculpatul Valentin Sîtnic a menționat că nu este de acord cu învinuirea adusă. A activat ca primar în comuna Stăuceni în perioada 2017–2020. Ce se referă la Andrei

Lipca, consideră că titlul a fost eliberat legal. Ieșirea la fața locului, măsurările și aprecierea lotului nu se fac de angajații Primăriei, se fac de angajații OCT, în baza certificatului provizoriu emis de Primărie. Se atribuia cetățeanului un sector de teren fără dreptul de a fi privatizat și vândut. Ce se referă la legalitatea lui Lipca de a primi acest sector, în adresa Primăriei a parvenit cererea lui Lipca, certificatul provizoriu și informația despre componența familiei. Conform atribuțiilor sale de primar, a studiat actele și a contrasemnat, ulterior le-a înmânat inginerului arhitect pentru a invita solicitantul și a pleca la OCT pentru îndeplinirea actelor. După emiterea actelor, cu ieșirea la fața locului a solicitantului și a reprezentantului OCT, cu măsurări și aprecierea în teren, actele au fost ridicate și a fost format titlul. Titlul se formează în două exemplare: unul rămâne la OCT și unul vine la Primărie. După ce se verifică împreună cu solicitantul, inginerul cadastral semnează și, prin intermediul secretarului, i se aduce lui la semnat. În obligațiunea sa intră aprecierea legalității atribuirii terenului. El semnează și transmite secretarului Consiliului pentru a aplica ștampila, care se află la secretarul Consiliului. Ulterior vine inginerul cadastral, ridică actele, invită solicitantul și îi înmânează un exemplar, dar unul rămâne în arhivă. Cu referire la declarația cu privire la costul acestui teren, este formula la OCT pe care a verificat-o: suprafața terenului înmulțită la bal hectar, care este de 621,05 lei și se înmulțește la coeficientul de amplasare 0,3. Acest teren fiind de 0.0443, a costat 536 lei și 50 bani la momentul când terenul a fost atribuit ca teren grădină fără construcție. Confirmă art. 82 din Codul funciar: fiecărei familii i se atribuia câte 30 de ari la fiecare familie, plus 10 ari la fiecare membru de familie. Andrei Lipca activând în agricultură în calitate de tractorist și având trei copii, i se cuvineau 80 de ari conform legislației în vigoare. Este hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a constatat că titlul a fost înmânat legal. Este hotărârea CSJ, unde s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. Secretarul Consiliului aplică ștampila pe titlu și se semnează. Locuiește în Stăuceni din anul 1967 și a văzut acel lot de teren; acel teren nici până în prezent nu se prelucrează. Terenul lui Țurcan nu este înregistrat la OCT, el nu are un număr cadastral. Terenul lui Țurcan îl cunoaște. Doamna Țurcan a făcut măsurările de teren în anul 2014, iar lui Andrei Lipca măsurările s-au făcut în anul 2010. În anul 2017 nu au fost probleme. Țurcan a venit la el în birou și a cerut ca el să anuleze titlul lui Andrei Lipca pentru ca să îl dea lui Anatolie Țurcan. Atunci a comunicat că nu poate face acest lucru fără hotărârea judecătorească. Acesta s-a supărat și l-a amenințat că va avea de alergat cu el prin judecăți. Astfel, când i-a comunicat că îl va ataca în judecată, l-a dat afară din birou. Consideră că nu trebuia să îl dea afară. El i-a spus că a cumpărat acei 4 ha și îi mai trebuia teren pentru a face un parc și a-l vinde. Scopul final era ca să unească două sectoare pentru a face un parc. Nu a conversat cu nimeni, OCT-ul se ocupă de măsurări. Secretarul Consiliului, care era jurist, îi făcea observație dacă ceva era neregulă și el nu semna. Primăria nu are nicio atribuție la actul de vânzare-cumpărare; această acțiune se face prin intermediul notarului, ei nu cunosc cine este

proprietarul terenului. Toți cumpărătorii loturilor de teren i-a văzut în cadrul ședințelor de judecată. Fiecare angajat al Primăriei avea fișa de post, care era întărită de Consiliu cu semnătură și ștampilă. Cu referire la Lipca, nu s-a plâns nimeni cu referire la încălcarea hotărului terenului atribuit. Cu referire la terenul lui Lipca, nimeni nu a înaintat obiecții asupra acestui teren. Cunoaște pe Grigore Jalbă și Sergiu Gore. Unul era inginer și unul consilier. Ei au activat în Primărie și Consiliu în timp ce el era primar. Exista decizia Consiliului din anul 1992, unde era lista persoanelor cărora trebuia să li se atribuie lot de pământ și câți ari. După decizie s-a început a se atribui certificatele provizorii ca să folosească terenul, nu aveau dreptul de a-l înstrăina. Andrei Lipca nu avea decizia dată, ea se deținea în arhiva Republicană și în Primărie. Persoana venea cu certificatul provizoriu, cu cerere și componența familiei și solicita legalizarea terenului pentru formarea titlului, pentru asta și era decizia Consiliului Primăriei din anul 1992. Inginerul cadastral verifica existența acestei decizii, nu era obligațiunea Primăriei. Dacă avea dubii sau nu cunoștea persoana care solicita eliberarea titlului, chema secretara Consiliului și o ruga să îi aducă decizia Consiliului pentru a verifica dacă acea persoană este în această listă. În cazul lui Andrei Lipca îl cunoștea, acesta activa în calitate de tractorist, copiii frecventau grădinița. În anul 2007 decizia nu era, dar a plecat la arhiva municipală și a găsit-o. Originalul acestei decizii la ei nu era. Stăuceni era de competența r. Criuleni, aceasta a fost până în anul 2000, ulterior arhiva a fost trecută în arhiva republicană. După ce inginerul cadastral verifica, el semna cererea solicitantului precum că actele au fost verificate. Titlul eliberat lui Lipca este semnat de inginerul cadastral de atunci, Sergiu Gore, ulterior de el; semnătura se verifică de reprezentantul Consiliului, care este secretarul Consiliului, care aplică ștampila și semnătura. Jalbă era președintele Comisiei funciare în Consiliu, iar Gore era inginer cadastral și aveau interacțiune. Inginerul cadastral verifica toate măsurările, OCT-ul este responsabil de toate măsurările, ei nu aveau dreptul de a modifica drepturi. La formarea titlului, OCT-ul era responsabil. Când se atribuia certificatul provizoriu, în Primărie, de două ori pe săptămână venea colaboratorul de la OCT împreună cu inginerul cadastral din Primărie, cu lista persoanelor care erau invitate la acea acțiune, se ieșea la fața locului, se făceau măsurările și se indicau datele. Ulterior se verifica cu inginerul cadastral, se elibera un certificat provizoriu unde se indicau datele, unde semna angajatul OCT, inginerul cadastral și secretarul Consiliului, era indicată suprafața și numărul terenului. Ulterior, se efectua și ieșirea la fața locului pentru a se evita suprapunerea de teren și se efectuau două titluri de măsurări. Uneori se întâmpla când terenurile se suprapuneau, din acest motiv se efectuau două tipuri de măsurări. La fața locului se invitau solicitanții și ei își delimitau terenurile. Rar se întâmpla suprapunerea, suprapunerea se întâmpla pentru terenurile cu suprafață mare, dar în cazul dat suprafața este mică. Terenul în speță nu cuprindea porțiuni de drum. Jalbă, Lipca și soția acestuia se cunoșteau între ei. Lipca lucra tractorist la Jalbă. În anul 1992 toate terenurile erau o parte a Primăriei și o parte

a Colegiului Național, nu erau terenuri libere. În anul 1992 a fost hotărârea de Guvern prin care s-a dispus atribuirea terenurilor cetățenilor care erau locuitori. Pe acele timpuri, persoanelor angajate li se atribuia câte 10 ari pentru fiecare membru de familie, la cei neangajați câte 0.5 ari. Atunci s-a atribuit la Primărie sectorul de pământ și primarul a întocmit lista cetățenilor cărora urma să li se atribuie terenuri. Primăria și Consiliul decideau ce teren se atribuia fiecăruia. Terenul era atribuit lui Lipca încă din anul 2007, acesta avea certificat provizoriu. În decizia din anul 1992 nu era indicată suprafața atribuită. Cu referire la suprafața de 0.443, a reieșit când s-a atribuit terenul lui Zubco; el nu a dorit să ia mai departe terenul din motiv că era un mal.

6. Inculpata Natalia Turturica a menționat că nu recunoaște învinuirea adusă. A activat în calitate de secretar al Consiliului com. Stăuceni începând cu anul 2009 până în anul 2019. În atribuțiile de bază intrau pregătirea ședințelor Consiliului local, contrasemnarea deciziilor Consiliului local, gestionarea Primăriei comunei și, conform instrucțiunii cu privire la eliberarea titlurilor deținătorilor de teren, avea obligația și de a contrasemna titlurile de autentificare a drepturilor deținătorilor de teren. Cu referire la semnarea titlului lui Andrei Lipca, de asemenea a exercitat obligația de serviciu. După semnarea acestui titlu de către inginerul cadastral și de primarul comunei, a semnat titlul prin aplicarea ștampilei pe semnătura primarului. Conform legislației, ștampila se păstrează la secretarul Consiliului local. De regulă, la titlul de autentificare, când se prezenta, erau anexate materialele premergătoare ale acestuia. Nu ține minte în cazul lui Andrei Lipca, dar verifica în toate cazurile dacă este anexat dosarul tehnic eliberat de OCT și contrasemnat de acesta și, obligatoriu, documentul de atribuire a terenului, în acest caz fiind certificatul provizoriu. În cazul în care certificatul provizoriu provoca dubii, în arhiva Primăriei se păstra un al doilea certificat provizoriu în original și, verificându-l, înțelegea că totul este corect. Nu este de acord cu invocarea aducerii prejudiciului atât autorităților publice locale, cât și presupusei persoane vătămate, din motiv că, la momentul semnării titlului de autentificare a deținătorului de teren, lui Lipca i-a fost autentificat dreptul cu destinația grădină, care la acel moment se afla în extravilanul grădinii și, conform legii din anul 1997 cu referire la prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a terenului, terenul menționat de 0.443 ha avea valoarea de 536,50 lei, conform formulei specificate anterior. Nu cunoștea persoanele care au fost implicate în actul de vânzare-cumpărare, nici pe Andrei Lipca nu îl cunoștea, el locuia în Chișinău. Nu a avut atribuții de genul verificării terenurilor. Este hotărârea instanței de judecată din anul 2017, prin care s-a stabilit legalitatea atribuirii terenului de 0.443 ari lui Andrei Lipca. Nu ținea de competența sa verificarea datelor menționate în acte, inginerul cadastral, având funcția publică, are unele responsabilități. Conform informației, certificatul provizoriu a fost eliberat în anul 1992. Nu s-a pus în discuție dacă acest certificat era fals, din motiv că era în original și vizual se observa că este foarte vechi. Pe parcursul a 10 ani cât a activat, împrăștierea cetățenilor cu terenuri a fost efectuată în baza certificatelor

provizorii eliberate în anul 1992, acesta fiind un document de bază. La materialul dosarului este anexat procesul-verbal al ședinței Consiliului comunei Stăuceni din anul 1992, pe ordinea de zi fiind examinate, din câte ține minte, 5 întrebări; prima întrebare s-a referit la decizia nr. 2. A văzut-o, o cunoaște. Acea decizie are un caracter general, fiind un act administrativ cu caracter general. Din motiv că, în anul 1992, s-a început procesul de atribuire și repartizare a terenurilor spre folosință, acesta avea un caracter mai specific, diferit față de deciziile din prezent. În procesul-verbal nu este indicat precum că ar fi o anexă cu referire la atribuirea terenurilor cetățenilor. Când s-a pus în executare acea decizie, reieșind din practica sa din activitatea în comună, a înțeles că executarea deciziei din anul 1992 a fost inclusă în registrele deținătorilor de terenuri ale locuitorilor. Nu este o listă, dar informația a fost inclusă, unde era specificat că, reieșind din numărul membrilor de familie, se atribuia o anumită suprafață, și atunci când inginerul cadastral verifica actele în baza cărora urma să fie trecut terenul în proprietate, acestea se verificau cu informația din registrele date. La acel moment, în anul 1992, când se includeau persoanele în aceste registre, se elibera certificatul provizoriu, se elibera fizic actul persoanelor. Conform deciziei și procesului-verbal din anul 1992, la acel moment era format un Consiliu. Ce ține de Lipca, a văzut certificatul provizoriu și ceea ce este scris în acel certificat este corect, alte acte sau documente nu cunoaște. În certificatul provizoriu al lui Lipca era indicat 0.30 ari, ceea ce înseamnă că acestuia i s-au repartizat 0.24 ari ca grădină și i s-au mai acordat încă 0.443 ari în baza cererii cu care s-a adresat la Primărie, pentru a i se compensa acea diferență până la 0.30 ari. Când a fost eliberat titlul, Lipca s-a adresat în anul 2010. Era regula că, dacă persoanei nu îi ajungea teren, Primăria atribuia suprafața lipsă. Toată informația cu referire la terenuri este inclusă în registrul deținătorilor de terenuri pe toată republica, astfel Cadastrul are acces la toată informația. La acel moment, terenurile nu se suprapuneau, ele sunt la hotar unul cu altul. Nu consideră că Țurcan a fost parte vătămată, din motiv că terenul specificat în contractul de vânzare-cumpărare încheiat între ea și Zubco este liber de orice grevări și poate să își autentifice dreptul de proprietate și nu se suprapune cu terenul lui Lipca.

Probatoriul

7. Instanța reține că, în ședință de judecată, cu respectarea principiului contradictorialității și egalității armelor, au fost cercetate nemijlocit următoarele probe:
8. Declarațiile reprezentantului părții vătămate Primăria com. Stăuceni, Eugenia Efimenco, care, fiind audiată la ședința de judecată din 13.06.2024, a declarat că activează în cadrul Primăriei com. Stăuceni. La Primărie a parvenit un demers din partea Procuraturii municipale privind delegarea unui reprezentant din cadrul Primăriei la examinarea unei cauze penale, privind atribuirea și formarea ilegală a unui teren. S-a prezentat la Procuratura municipală, conform solicitării, unde domnul procuror a întrebat-o dacă cunoaște ceva despre un teren cu număr cadastral din com. Stăuceni,

fiind informată despre faptul că, în legătură cu acest teren, a fost pornită o cauză penală. În cadrul procesului de audiere a comunicat faptul că Primăria nu cunoștea despre acest proces la momentul în care a fost invitată și despre faptul că modul de formare a acestui teren nu îl cunoaște personal. Totodată, domnul procuror a întrebat-o dacă era posibilă înstrăinarea acestui teren și atribuirea lui în proprietate fără decizia Consiliului com. Stăuceni. La care a răspuns că nu este posibil, încălcând normele legale din Legea nr. 435 din anul 2006, Legea privind formarea bunului imobil, precum și Legea privind bunurile proprietății unui teren, menționând că competența de administrare a bunurilor publice și private aparține Consiliului com. Stăuceni. Domnul procuror i-a solicitat să verifice dacă Andrei Lipca, căruia i-a fost atribuit acest teren, mai avea atribuit anterior teren și dacă avea dreptul să primească. Analizând registrele de evidență a gospodăriilor, a constatat că Lipca activa în calitate de tractorist la Colegiul Național de Viticultură, locuia împreună cu soția și cu două fiice. Acestuia, conform prevederilor legale, i-a fost atribuit teren în mărime de 24 ari până în anul 2003, iar în anul 2003 i-au fost atribuiți încă 6 ari, în total 30 ari. Astfel, conform prevederilor Codului funciar, cetățenilor li se atribuie câte 10 ari și se mai poate atribui pentru fiecare copil câte 10 ari, în cazul în care aceștia locuiesc și activează pe teritoriul localității. Aceste informații au fost comunicate și procurorului. În cadrul procesului de audiere suplimentară i-a comunicat procurorului despre titlul provizoriu din arhivă, care a fost anexat la dosar. La întrebările procurorului a declarat că toate terenurile, în general, sunt administrate de către Consiliu și aparțin com. Stăuceni și sunt repartizate de către Consiliul comunei. Acest teren nu era drum public, acesta este parte adiacentă a drumului public, acest teren este alături de drum. Nu poate spune cu certitudine că acest teren face parte din drum ori, conform planului cadastral, acest teren puțin este mai în față față de celelalte terenuri. Nu cunoaște dacă acest teren, până a fi repartizat lui Lipca, a fost al Svetlanei Zubco, cert este faptul că terenul dat nu este îngrijit de către nimeni. Terenul atribuit lui Lipca i-a fost atribuit gratuit, ori acestuia i s-a eliberat titlu de proprietate. În cazul în care era contract de vânzare-cumpărare, înțelegea că i-a fost vândut. Referitor la destinația terenului, din câte a fost informat, inițial, cu destinația pentru construcție, deși, conform Codului funciar, art. 11, se atribuie cetățenilor terenuri de grădină în proprietate. De repartizarea biometrică se ocupă inginerul cadastral, care măsoară terenurile. Este procedura de delimitare a terenurilor, care, de facto, este în două etape: identificarea terenului, efectuarea măsurilor, după care înregistrarea bunului în Registrul bunurilor imobile. Titlurile le perfectează inginerul cadastral și le perfectează în baza deciziei Consiliului, de delimitare și atribuire ulterior, și sunt semnate de către primar și secretarul comisiei, care trebuie să cunoască pentru ce semnează, pentru că există răspundere și fiecare funcționar public trebuie să își asume îndeplinirea atribuțiilor conform legii. Decizia nr. 2 din anul 1992 privind repartizarea loturilor de teren nu conținea informație cu privire la repartizarea lotului de teren lui Lipca. La ședința din anul 1992, analizând

lista procesului-verbal, nu se regăsește numele lui Lipca. Din câte cunoaște, Sergiu Gore avea funcția de inginer cadastral. Nu cunoaște, la acel moment, cine a pregătit proiectul de titlu. Ca urmare a acțiunilor, având în vedere că s-a atribuit un teren care aparținea comunei, în lipsa deciziei Consiliului, acest teren nu a mai fost utilizat conform destinației. A fost solicitată evaluarea prejudiciului de către un evaluator independent, ei neavând dreptul să efectueze evaluarea. În cazul în care va fi stabilită vinovăția de către instanță, prejudiciul va fi evaluat de către un evaluator. La întrebările avocatului Șendrea a declarat că susține declarațiile depuse la faza de urmărire penală. La întrebările avocatului Pașcan a declarat că a văzut personal procesul-verbal din anul 1992 cu lista persoanelor care au beneficiat de teren. Decizia propriu-zisă nu a văzut-o. Procesul-verbal conținea numele persoanelor cărora li s-au atribuit terenuri. Terenurile atribuite în anul 1992, din câte a văzut în procesul-verbal, erau divizate în câteva categorii, dar la moment nu își aduce aminte cărora și ce destinații le-au fost atribuite. Dacă nu greșește, procurorul i-a solicitat să prezinte extrasul din Registrul bunurilor imobile din anul 2023, a cărui evaluare era făcută în anii 2010–2011, fiind efectuată ultima dată de către Cadastru. Cu titlul din anul 2010 a făcut cunoștință și, din câte i-a atras atenția domnul procuror, acesta are destinație pentru construcții acel teren. În Codul funciar la art. 10 se spune clar că atribuirea terenurilor se face de către Consiliu, Legea privind formarea bunurilor imobile din anul 2004 stipulează că terenurile sunt formate de către proprietar–administrator, în cazul de față Consiliul. Din toate timpurile aceasta a fost prerogativa Consiliului de a forma și atribui bunuri în calitate privată. Nu cunoaște și nu are de unde să cunoască dacă Lipca a fost inclus în decizia din anul 1992, a văzut doar procesul-verbal. Decizia din anul 1992 a Consiliului comunei nu a fost prezentată Procuraturii de către Primărie, deoarece aceasta nu este identificabilă. Consideră că, așa cum prevede legea, așa ar trebui atribuite terenurile și, în cazul în care la Cadastru se va regăsi decizia din anul 1992 în dosarele cadastrale, atunci aceste terenuri au fost atribuite legal. Lipca avea două fiice și soția. A ridicat registrul gospodăriilor țărănești și era indicat că are două fiice și soția. Există trei dosare cu exact aceeași tematică, în care Consiliul este reclamant și a contestat atribuirea terenului; a fost contestată procedura de atribuire a terenurilor în baza deciziei din anul 1992, însă decizia propriu-zisă nu a fost contestată. Nu cunoaște dacă legalitatea titlurilor de atribuire a terenurilor lui Lipca Andrei și a actelor ulterioare a fost obiectul examinării în cadrul procedurii de contencios administrativ. În titlul provizoriu este indicat cât teren i-a fost atribuit lui Lipca, precum și anul. Nu poate spune în ce an a fost eliberat titlul provizoriu, acest lucru este indicat în document. În titlu este scris, pe fiecare categorie, ce suprafață a fost atribuită fiecărei persoane. Nu este obligația primarului să iasă la fața locului pentru a verifica terenul în natură. Anterior, titlul se emitea de către Primărie, la moment nu. Titlurile vin tipărite la Primărie de la Cadastru, inginerul le verifică, din câte cunoaște, le semnează și le dă la semnat primarului și secretarului Consiliului. În temeiul

atribuțiilor pe care le are, primarul la fel trebuie să răspundă, deoarece titlul de proprietate fără semnătura primarului nu are efecte. La întrebările inculpatei Turturica a declarat că titlul provizoriu dă dreptul persoanei să se folosească de bun și ulterior să îl privatizeze. Nu cunoaște dacă lui Lipca i-a fost eliberat un alt titlu în anul 2006. Ei au dedus de 30 ari din titlul provizoriu, din certificatul bunurilor imobile. Consideră că executarea deciziei din anul 1992, privind atribuirea de 30 ari, și anume inițial 24 și ulterior 6, urma să fie luată suplimentar de către Consiliul comunei, printr-o cerere a beneficiarului către Consiliu, motivată. Este o decizie care spune persoanei că i se poate atribui suplimentar până la 30 ari și sunt indicate categoriile; aceasta nu presupune că primarul poate aleatoriu să aleagă persoanele și să atribuie teren. Această decizie naște un drept suplimentar pentru persoanele care întrunesc condițiile, dar efectiv ele se atribuie la cererea persoanei și la demonstrarea îndeplinirii condițiilor. O autoritate publică nu poate să dea aleatoriu teren cui dorește, oricum trebuie să stabilească o procedură care să identifice persoanele ce au dreptul să beneficieze de teren. Titlul provizoriu este un document eliberat de către Primărie. În situația în care Lipca avea dreptul să primească acesta cu titlul provizoriu și cerere, trebuia să indice că are copii și, conform art. 2, să indice că mai are nevoie de teren. Dosarele tehnice nu pot fi contestate, dacă ar fi fost o decizie privind aprobarea dosarelor tehnice, atunci acestea ar fi fost contestate. La întrebările inculpatului Sîtnic a declarat că, conform Codului funciar, pentru familie se atribuie 10 ari și pentru fiecare copil câte 10 ari. Nu cunoaște dacă Lipca a primit legal 40 ari. Conform titlului din anul 2010, destinația terenului era pentru construcții, dacă nu greșește. La întrebările avocatului Șendrea a declarat că pe avocatul Octavian Pascan îl cunoaște, deoarece era reprezentant al Primăriei com. Stăuceni până în anul 2020, când ea era angajată. Nu cunoaște dacă, în cazul lui Lipca, avocatul a participat ca reprezentant al Primăriei. Cert este că Primăria nu cunoștea despre acest dosar penal. Ea a comunicat că Pascan nu a predat dosarele la care a participat ca reprezentant al Primăriei. Este deschis un dosar penal în derulare la Procuratura Anticorupție și trei dosare premergătoare în civil, în legătură cu decizia nr. 2 din anul 1992. La întrebările avocatului Pașcan a declarat că nu a avut tangență anterior cu dosarul dat. Nu cunoaște dacă procesul penal a fost încetat anterior pe Turturica și Sîtnic și dacă avocatul Pașcan a reprezentat interesele acestora.

9. Declarațiile reprezentantului părții vătămate Primăria com. Stăuceni, Eugenia Efimenco, care, fiind audiată suplimentar la ședința de judecată din 07.07.2025, la întrebările avocatului Catana a declarat că Primăria nu s-a ocupat de costul terenului, nu a depus nicio acțiune civilă. Ea sigur nu a redactat acțiune civilă în acest caz. Urmărirea penală a avut loc acum un an sau doi, informația a fost prezentată în baza actelor. A trecut mult timp și, în prezent, nu este pregătită să ofere răspuns. Nu își amintește despre acțiunea civilă și nu poate da răspuns. Nu cunoaște despre dosarul civil prin care Procuratura s-a adresat instanței cu privire la nulitatea titlului asupra terenului.

10. Declarațiile părții vătămate Elisaveta Țurcan, care, fiind audiată la ședința de judecată din 16.07.2024, a declarat că în anul 2004 a cumpărat casa împreună cu lotul de peste drum de 0.44 ari, cu număr cadastral separat, nr. de casă str. Mateevici 47, iar lotul are nr. cadastral 47A. Ulterior a chemat de la Primăria Stăuceni să facă măsurările, ca să știe hotarele. Acum sunt construcții, dar atunci era grădină. După o perioadă a așteptat și a aflat că persoana care a venit la măsurări nu i-a dat răspuns la măsurările solicitate. Având patru copii, a așteptat să fie înștiințată, ulterior a aflat că persoana respectivă a decedat. Răspunsul nu a fost primit niciodată. A achitat totul. Peste un timp a văzut că în fața casei au venit să facă săpături niște persoane necunoscute. Era acasă la moment și a ieșit să întrebe cine sunt și ce vor să facă, iar aceștia i-au comunicat că vor să facă un magazin de chimicale. L-a întrebat cine sunt, iar aceștia au spus că au cumpărat acel teren de la persoana care a decedat, pe care ei o chemaseră la măsurare de la Primărie. Ulterior s-au început bătăile de cap până în ziua de astăzi. A înțeles că acel pământ a fost vândut de mai multe ori. Cine a vândut și cui s-a vândut nu cunoaște, deoarece nu era acasă. La întrebările procurorului a declarat că susține declarațiile depuse la OUP. Terenul a fost cumpărat de la stăpâna casei, împreună cu lotul de casă și lotul alăturat, de la Svetlana Zubcu, care ulterior a decedat. Zubcu, care i-a vândut casa împreună cu lotul alăturat, deținea acte atât pentru lotul de casă, cât și pentru lotul alăturat. A chemat o persoană de la Primăria Stăuceni pentru efectuarea măsurărilor, despre care ulterior a aflat că a decedat. În momentul în care au început săpăturile, era prezentă o persoană pe nume Mihai, din familia Cebotaru, dacă nu greșește, care a declarat că a cumpărat lotul de la persoana decedată. S-a adresat și Primăriei Stăuceni cu o plângere, nefiind de acord cu faptul că, potrivit actelor, suprafața nu era de 0.4 ari, întrucât o sută fusese luată și din partea sa. A depus plângere la poliție împotriva dlui Sîtnic, care la acel moment deținea funcția de primar. La momentul efectuării măsurărilor Sîtnic era primar. Sîtnic urma să trimită un alt specialist pentru efectuarea măsurărilor, însă acest lucru nu s-a realizat. Locuiește în com. Stăuceni din anul 2004. Nu cunoaște procedura prin care au fost repartizate terenurile persoanelor din comună. La acel moment, terenurile se repartizau cu destinația de grădină. I-a fost cauzat un prejudiciu material estimat la aproximativ 200 000 lei. La întrebările avocatului Șendrea a declarat că nu poate estima cât ar costa pentru ea 1 ar de teren. Nu cunoaște cui a fost vândut terenul respectiv. A auzit despre soții Lipca, însă nu îi cunoaște personal. Nu cunoaște modul în care au fost emise actele sau titlurile presupus falsificate și nu deține alte informații de acest gen. La întrebările avocatului Pașcan a declarat că atunci când a cumpărat casa, în contractul de vânzare-cumpărare casa avea 6 ari, cu lotul de vizavi de 0.4 ari. Terenul de 0.4 ari era inclus în contractul de vânzare-cumpărare. Ambele terenuri aveau numere cadastrale separate. A prezentat copia contractului de vânzare-cumpărare, este doar un contract de vânzare-cumpărare. Terenul de vizavi, de 0.4 ari l-a folosit și l-a prelucrat ca să îl mențină. La moment, acesta este prelucrat tot de ea. Terenul respectiv este

înregistrat la Cadastru pe numele său, știe că a fost și i s-a confirmat că terenul este înregistrat pe numele ei și are număr cadastral aparte. A fost personal la Cadastru și casa, împreună cu lotul, a fost înregistrată pe numele său. Acel ar i s-a luat din partea de sud a terenului. Știe că i-a fost luat acel ar atunci când au venit persoanele să facă săpături. Deja nu mai reveneau 4 ari, ci mai puțin. Nu i s-au eliberat documente care să confirme că are mai puțini ari sau nu. Nu s-a făcut nicio expertiză în acest sens. Prejudiciul în sumă de 200 000 lei constituie prețul și al acelei sote. Sunt cheltuielile totale materiale. La întrebările inculpatei Turturica a declarat că o copie cu privire la adresarea sa la Primărie nu există, nu deține copia acelei cereri. A fost în cancelaria Primăriei și a depus cererea în scris. Cererea la poliție, posibil, a fost depusă de avocat la rugămintea sa. Copia trebuie să fie undeva, nu cunoaște unde se află răspunsul de la poliție. Are dreptul de proprietate, iar acesta este stipulat în contractul de vânzare-cumpărare. Dorește ca terenul de 0.4 ari să fie al ei și atât. La întrebările inculpatului Sîtnic a declarat că cerere de măsurarea terenului, probabil, a depus în 2015, cu precizie nu ține minte. Vecinul pe nume Mihai care a făcut săpăturile a pus un vagon pe acel teren și i-a arătat de unde și până unde îi revine terenul. La întrebările instanței a declarat că pe viitor nu mai dorește să participe la ședințele de judecată.

11. Declarațiile martorului Elena Lipca, care, fiind audiată în ședința de judecată din 25.09.2024, a declarat că aproximativ între anii 2015–2017, soțul său, într-o zi, a venit la ea și i-a spus să ia buletinul și să meargă cu el. Au plecat împreună la notar. I s-au dat niște acte pentru semnat. Erau prezenți notarul, soțul și un bărbat care ulterior a decedat, dar care era lucrător în Primărie. A semnat actele la notar și au adus-o acasă. Ulterior, a vorbit cu soțul, care i-a spus că a fost vândut niște pământ și i-a rugat pe ei să declare ca și cum ei ar fi vândut acel pământ. La întrebările procurorului a declarat că locuiește în or. Stăuceni de la naștere, a locuit cu părinții pe str. Creangă 8. A primit pământ pentru construcția casei în care locuiește la moment și pământ arabil (24 ari). Are trei copii cu soțul, nu cunoaște cât trebuia să li se revină în total. I s-au atribuit 24 ari teren arabil și 6 ari sub locuință. Când i s-a atribuit acest pământ, Sîtnic și Turturica erau locuitori ai or. Stăuceni. Nu era la curent unde se află locul care s-a vândut, dar ulterior a aflat din ceea ce a citit că se află pe str. Mateevici, la fața locului nu a fost niciodată. Persoana decedată care era prezentă la notar este Grigore Jalbă. El a venit cu automobilul, i-a dus și i-a adus. Jalbă, la acel moment, ține minte că lucra în Primărie, dar nu cunoaște dacă era prieten cu Sîtnic sau cu Turturica. La Procuratură, când i s-au prezentat actele semnate de ea la notarul Olga Golobciuc, și-a recunoscut semnăturile. Nu a văzut actul de proprietate al terenului de pe str. Mateevici, poate era la soț, dar nu mai ține minte. Jalbă i-a transmis lui Lipca 100 dolari, ca remunerație pentru semnăturile aplicate la notar atunci. Anterior nu a făcut declarații în cauze civile pe acest obiect, cel puțin nu își amintește. La întrebările avocatului Șendrea a declarat că nu a avut nicio cauză penală în legătură cu acest teren. Nu a avut dosar penal. Nu își amintește dacă a fost anterior la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, la dna Tatiana

Bivol, precum că a avut dosar penal. La întrebările avocatului Pașcan a declarat că semnătura de la vol. I, f.d. 63, 62 este semnătura sa. Pe Motroi nu-l cunoaște, el la notar nu a fost. La întrebările inculpatei Turturica a declarat că pe dna Elisaveta Țurcan nu o cunoaște. Cunoaște str. Mateevici, este drum public. Terenul este peste drum alături de o spălătorie pentru mașini. Terenul examinat astăzi nu ține minte dacă sunt case construite pe lângă el. La întrebările inculpatului Sîtnic a declarat că acei 100 dolari nu au fost dați în prezența sa, ulterior soțul i-a zis. Ei au depus cerere la Primărie pentru loc de casă. La întrebările instanței a declarat că pe lângă acest teren este drum public. A auzit vorbă în sat că un judecător trăiește viazavi de locul acesta.

12. Declarațiile martorului Mihail Andronic, care, fiind audiat la ședința de judecată din 25.09.2024, la întrebările procurorului a declarat că pe Andrei Plămădeală îl cunoaște, acesta a procurat de la el un teren din or. Stăuceni. La acel teren a fost proprietar din 2015. A cumpărat acel teren de la Vasile Untu. Terenul cumpărat de la Vasile Untu este amplasat în or. Stăuceni. Acesta nu avea adresă, iar ea i-a făcut adresa. Terenul avea doar nr. cadastral unde era amplasat, dar adresa juridică nu exista. Ea a luat de la Primărie, în baza contractului de vânzare-cumpărare, adeverința pilot cu strada, a depus actele la Oficiul cadastral și i-a fost atribuită adresa. Acel teren avea hotarele cadastrale stabilite. Fiecare lot se află în baza de date și la Oficiul cadastral. Nu erau aplicate la acel moment când a procurat terenul, sechestre sau interdicții, terenul nu avea astfel de restricții. La întrebările inculpatei Turturica a declarat că când a procurat terenul de la Untu, era destinație de construcție, ori Untu cât l-a ținut în proprietate era fișie și ulterior Primăria a schimbat în construcție. Alături de teren nu sunt case de locuit, este traseu, în partea dreaptă la fel, în spate este loc de teren gol și în preajmă sunt 2 auto-servise de automobil. Pe dna Elisaveta a avut onoarea să o cunoască. Lotul dnei Elisaveta este vizavi de lotul dat, pe strada publică.
13. Declarațiile martorului Vasile Untu, care, fiind audiat la ședința de judecată din 18.07.2024, a declarat că i se pare că, în anul 2013, căuta un loc de teren în com. Stăuceni și a căutat pe internet, unde a găsit un loc, după care a plecat la primărie pentru a verifica. Ulterior, s-a întâlnit la Primărie cu persoana Sergiu Gore și a aflat că este un loc de teren în vânzare de la acesta. A luat codul cadastral, a verificat codul, iar lotul nu avea interdicții, adică, conform informației cadastrale, era totul în ordine. L-a procurat, l-a înregistrat la Oficiul Cadastral și, peste o perioadă de timp, din motive familiale, l-a scos la vânzare. Respectiv, l-a vândut și asta este tot. La întrebările procurorului a declarat că, atunci când s-a adresat la primărie, pe Sergiu Gore nu îl cunoștea. A găsit un loc de teren pe internet și a plecat la Primărie să afle mai multe informații despre loc, ce destinație are. Scopul său era să construiască un auto service. Respectiv, la Primărie l-a întrebat pe Sergiu Gore, iar acesta i-a spus că în apropiere este un loc de vânzare. Nu cunoaște ce funcție avea Sergiu Gore la Primărie la acel moment. Sergiu i-a arătat la calculator, după schemă, unde se află terenul și codul cadastral, a luat codul cadastral și l-a verificat în alte surse. A cumpărat lotul de teren

de la Sergiu Gore. A intrat la Sergiu Gore întâmplător. Din propria inițiativă a plecat la Primărie, dar cunoaște că era al 3-lea sau al 4-lea cumpărător. A plecat cu Sergiu Gore la un notar de pe str. Mircea cel Bătrân, a autentificat actele, iar ulterior a plecat la cadastru și a legalizat. Nu își poate aduce aminte ce preț era indicat pentru acest teren în anunțul pe care l-a văzut pe internet. Nu ține minte cât costa acel teren. După ce a procurat acel teren, aproximativ vreo 3–4 ani a deținut proprietatea acestuia, ulterior l-a vândut. Nu a făcut unele activități sau lucrări pe acel teren, cum l-a luat, așa l-a și vândut. Nu ține minte suma cu care a vândut terenul, dar l-a vândut lui Mihail Andronic. La întrebările inculpatei Turturica a declarat că atunci când a cumpărat terenul, acesta avea destinație livadă. După ce l-a cumpărat, a făcut destinație industrială, mai multe loturi și-au schimbat destinația, nu doar acesta. După ce a vândut terenul, a avut ședință în cauza civilă, dar a fost avocatul la ședință. A înțeles că rezolvarea s-a hotărât pozitiv, și anume că bunul a rămas în proprietatea celui căruia i-a vândut. Nu o cunoaște pe Elisaveta Turcan.

14. Declarațiile martorului Andrei Plămădeală, care, fiind audiat la ședința de judecată din 18.07.2024, a declarat că, în vara anului 2020, a început a urmări site-urile de reclamă pentru a cumpăra un lot de teren. Prin luna august a văzut că se vinde un lot de teren în com. Stăuceni, pe str. A. Mateevici. A contactat vânzătorul, și anume pe Andronic Mihail. După unele negocieri a fost stabilit prețul vânzării, după care a solicitat extrasul și actele de proprietate ale lotului de teren. Compania a angajat un avocat care să asiste la tranzacția de vânzare-cumpărare. După verificarea actelor de proprietate și verificarea extrasului de pe bunul imobil cu nr. cadastral *****, s-a constatat că nu are interdicții. A mers la notar, la dna Liliana Panancean, la data de 26.10.2020. A fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare, iar banii au fost împrumutați de la banca ProCredit Bank și transferați vânzătorului. După care bunul a fost înregistrat la cadastru pe SRL „MG-Autoaccesorii”. Peste un an și jumătate, întâmplător a aflat că a fost pus sechestrul pe lotul de teren și că acesta a fost aplicat cu jumătate de an înainte de a afla, fără a primi vreo înștiințare și fără a cunoaște motivul pentru care a fost aplicat sechestrul. Menționează că a procurat acest teren în baza cadrului legal, banii au fost dobândiți pe căi legale și lotul nu avea nicio interdicție. A depus cerere pentru a fi ridicat sechestrul, deoarece nu înțelege care este situația, intenționa să construiască un bun imobil și să angajeze 5 persoane, însă, până în prezent, acolo crește iarba. La întrebările procurorului a declarat că terenul pe care l-a procurat în anul 2020 de la Mihail Andronic avea destinația construcție. Schimbări la destinație nu a avut loc. Pentru procurarea terenului a achitat 70 000 euro. Suma creditului de la Pro Credit Bank a fost 1 mln 414 mii și ceva. Suprafața terenului avea 0.0443 h. În anul 2022 terenul aparținea SRL MG-autoaccesorii. La întrebările instanței a declarat că a scos toate actele de care a avut nevoie pentru a face tranzacția de vânzare-cumpărare. Nu are nevoie să vadă câți proprietari au fost până la el.

15. Declarațiile martorului Nicolai Motroi, care, fiind audiat la ședința de judecată din 18.07.2024, a declarat că, în anul 2008–2009, era în relații de prietenie cu Sergiu Gore. Într-o zi s-a întâlnit cu acesta în com. Stăuceni și acesta l-a rugat să scrie un loc de teren pe numele său, urmând ca apoi să-l transmită aceluia înapoi. A fost de acord. Tot în acea zi când a fost rugat și a fost de acord, a luat în mașină două persoane, Andrei și Elena Lipca și a mers la notar să scrie acel teren pe numele său. A fost la notar pe str. Calea Orheiului colț cu str. Cantemir, unde a clarificat situația terenului și a întocmit procura pe numele său de la aceste persoane, Lipca. După ce a finalizat procura, ulterior Lipca a semnat și a semnat și el, a luat actele și a plecat din nou la Stăuceni, a transmis lui Gore actele și a lăsat persoanele acolo. Apoi a continuat drumul său. Nu ține foarte bine minte, deoarece în anul 2014 a avut un accident rutier, aproximativ un an de zile terenul a fost pe numele său, iar undeva peste un an a făcut actele pe numele lui Gore. A găsit niște acte mai vechi, unde este scris că a fost la cadastru și a transmis terenul lui. După care i-a dat documentele și atât. La întrebările procurorului a declarat că atunci când a fost la notar și i s-a făcut procura, Lipca a mers în calitate de vânzător. Acesta avea document. Până la acel moment, proprietarul terenului era Lipca. Nu s-a interesat și nici nu ține minte să fi plecat undeva să verifice la cadastru dacă terenul dat avea unele interdicții sau nu. În documentele găsite acasă era procura făcută de Lipca pe numele său, unde era scris că a vândut terenul lui Sergiu Gore. Sergiu nu i-a dat nici o sumă de bani, pur și simplu l-a ajutat. În acele documente aflate la el era scris că Sergiu Gore i-a dat lui Lipca 603 lei pentru teren. Terenul pe care l-a vândut lui Sergiu Gore nu l-a văzut. Conform celor scrise, terenul avea 4 ari. La întrebările inculpatei Turturica a declarat că nu o cunoaște pe Elisaveta Țurcanu. La întrebările instanței a declarat că aceasta a avut loc în anul 2010, când l-a rugat Gore și aproximativ 1 an acesta a fost în proprietatea sa. Terenul pe atunci în acte costa 603 lei, dar nu avea idee cu cât se vindea acesta. Nu l-a întrebat pe Gore cât costa acel teren de facto. La întrebările procurorului a declarat că pe primar îl cunoaște ca primar, îl vedea în Stăuceni. Are niște prieteni la Stăuceni, iar acei prieteni erau prieteni cu Gore și se mai întâlneau la Stăuceni. Nu a povestit nimănui despre această chestiune. Prietenii erau pe nume Iurie Gritco și Iurie Vasile, director la benzinărie. Grigore Jalbă lucra cu Gore în Primărie, pe acesta îl cunoaște în aceleași circumstanțe ca și pe Gore.
16. Declarațiile martorului Alexandru Cunicica, care, fiind audiat la ședința de judecată din 09.10.2024, a declarat că, în perioada anului 2010, dacă nu se greșește, pe data de 24.05.2010, în perioada respectivă solicita la cererea beneficiarilor servicii de perfectare a planului geometric. Deci erau sunați prin intermediul beneficiarului care lua telefoanele de la anunțuri și, respectiv, erau în birou la inginer. Aceștia erau contactați prin telefon și se adunau vreo 3–4 persoane, ca să nu se facă ieșire la fața locului cu o singură persoană. Se adunau persoanele respective cu documentele de drept, copia acestora, buletinul de identitate, documentele de drept ce țin de teren, extrasul, certificatele sau titlurile provizorii, și, respectiv, în baza documentelor date

încheia un contract prin care se prestau servicii de perfectare a planului geometric. După aceasta, li se dădea un cont pentru plată, pe care îl achitau la bancă, care se afla în incintă, un cont la Banca de Economii și achitau direct. După aceea pleca la măsură. La fața locului era și inginerul și proprietarul, unde se stabileau hotarele la fața locului. Din ceea ce își amintește în cazul dat, ieșind la fața locului din partea stângă a str. Mateevici au fost depistați doi țăruiși care se spuneau a fi punctele de hotar ale terenului din partea stângă. Din partea dreaptă nu era nimic, din orientare s-a măsurat de la gard, conform schiței de amplasare din arhiva cadastrală. După aceasta s-a încercat perfectarea planului geometric, solicitând planul de la cadastru, ca să nu se facă suprapunere de teren. Ulterior, la recepție, când se prezenta planul, în urma verificării, dacă se suprapuneau terenurile, lucrarea era recepționată. Solicitând informația, s-a constatat că vecinul era deja amplasat și au fost nevoiți să se alipească de acesta, ca să nu se formeze fâșii sau cărărușe ori suprapuneri. A corectat proiectul planului, s-a transmis la Primărie și a fost contactat și proprietarul ca să vină să semneze actul, planul geometric. După ce s-a verificat și s-a ștampilat, planul geometric și actul au fost transmise la recepție, la cadastru, pentru a fi recepționate. La întrebările procurorului a declarat că a solicitat să iasă la fața locului o persoană în vârstă, care a prezentat buletinul de identitate, dar la fața locului nu își amintește exact. Persoana era de gen masculin. Lipca a fost proprietarul conform titlului provizoriu și proprietarul buletinului, pe care îl deține și care este anexat la dosar. Terenul de pe str. Mateevici avea două drumuri din părți: traseul național și, respectiv, str. Mateevici din Stăuceni. Trebuie să fie anexată și schema de la cadastru, de stabilire a hotarului, unde este descris cum s-au măsurat punctele de cotitură ale hotarului și unii copaci. Atât timp cât nu este înregistrat în registrul bunului imobil și nu este un act de stabilire emis de reprezentanții administrației publice locale, nu se poate determina hotarul. În schița actului este indicat cu linie întreruptă hotarul vecinului din partea dreaptă, raportat la str. Mateevici, spre traseu. La întrebările avocatului Șendrea a declarat că atunci când a venit la fața locului, nu s-a deplasat de unul singur, inginerul cadastral a prezentat bornele respective, care corespundeau cu coordonatele punctelor de hotar ale lotului vecin din stânga. Terenul învecinat era în baza grafică, suprapunerile sunt interzise. Elaborarea planului geometric se executa cu verificarea informației tehnice din baza de date grafică. În cazul dat, lucrarea vecinului fusese inițiată și deja exista; vecinul era deja în baza grafică și urma să inițieze procedura juridică de înregistrare a dreptului de proprietate. Respectiv, suprapunerile de teren în baza grafică nu se admit, iar în schiță s-a indicat că s-a condus de două puncte de hotar. Nu este persoana care să stabilească hotarele, aceasta intră în competența administrației publice locale, care stabilește terenurile. Când a ajuns la fața locului, inginerul cadastral i-a prezentat cele două borne din stânga. La întrebările avocatului Pașcan a declarat că la vol. I, f.d. 26 este extrasul din registru grafic, din baza de date grafică, este sectorul dat. A efectuat măsurarea sectorului 1028. Nr. cadastral 315.321.51.028. Conform schiței, bornele

prezentate de către inginer erau amplasate pe partea stângă. Terenul din partea dreaptă de pe str. Mateevici avea deja făcută baza grafică. Nu erau posibile suprapuneri cu terenul din partea dreaptă, deoarece s-a solicitat informația din baza de date grafică și s-a alipit la ea. Lucrarea a fost recepționată la cadastru. La întrebările inculpatului Sîtnic a declarat că, conform planului geometric, măsurările au fost 4 ari și ceva, dar nu prea își aduce aminte. La terenul din partea dreaptă nu ține minte ce suprafață era.

17. Procesul-verbal de examinare a documentelor din 15.06.2017, potrivit căruia s-a examinat procesul-verbal al ședinței Consiliului com. Stăuceni din 20.02.1992 (vol. I, f.d. 52).
18. Document: procesul-verbal al ședinței Consiliului com. Stăuceni din 20.02.1992 (vol. I, f.d. 53).
19. Procesul-verbal de ridicare din 11.02.2016, potrivit căruia de la notarul Olga Golobciuc au fost ridicate: declarația Elenei Lipca, procura eliberată de Andrei Lipca pe numele lui Nicolai Motroi; Registrul actelor notariale pentru perioada lunii mai 2010 (vol. I, f.d. 60).
20. Procesul-verbal de ridicare din data de 30.12.2016, potrivit căruia a fost ridicat de la Oficiul cadastral filiala nr. 1 dosarul cadastral nr. ***** în original și dosarul cadastral nr. ***** (vol. I, f.d. 68).
21. Procesul-verbal de examinare a documentelor din 15.06.2017, potrivit căruia au fost examinate materialele dosarului cadastral nr. ***** în original și dosarul cadastral nr. ***** (vol. I, f.d. 111).
22. Document: materialele dosarului cadastral nr. ***** în original și dosarul cadastral nr. *****, anexate prin ordonanța din 15.06.2017 (vol. I, f.d. 112).
23. Ordonanța de ridicare a documentelor din 17.11.2016, potrivit căruia au fost ridicate de la Oficiul Cadastral teritorial nr. 1 dosarul cadastral și a dosarului de inventariere a lotului de teren amplasat în *****, cu numărul cadastral ***** (vol. I, f.d. 139).
24. Procesul-verbal de examinare a documentelor din 15.06.2017, în baza căruia a fost examinat dosarul cadastral și dosarul de inventariere a lotului de teren amplasat în *****, cu numărul cadastral ***** (vol. I, f.d. 151).
25. Document: materialele dosarului cadastral și a dosarului de inventariere a lotului de teren amplasat în *****, cu numărul cadastral ***** (vol. I, f.d. 152).
26. Document: Scrisoarea nr. 02/1-24/67 din 23.01.2017, decizia din 13.01.2017 cu privire la adresarea Procuraturii mun. Chișinău (vol. I, f.d. 170).
27. Procesul-verbal de examinarea a documentului din 16.03.2023, potrivit căruia s-a cercetat copia actelor anexate în cadrul audierii de către Eugenia Efimenco. Potrivit informației, familia Lipca deține în proprietate până în anul 2001, 0.24 ha, iar pînă în anul 2003 i-a mai fost atribuit 0.06 ha. În total, familia Lipca deținea 30 ari în anul 2003 (vol. II, f.d. 195).

28. Document: copia actelor anexate la materialele prezentei cauze penale de către Eugenia Efimenco, și anume: extrasul din registrul pentru anii 1997-2001 și 2002 - 2006; extrase din registrul bunurilor imobile ale lui Andrei Lipca și Elenei Lipca (vol. II, f.d. 196).
29. Procesul-verbal de ridicare a documentelor din 23.08.2022, potrivit căruia de la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani a fost ridicat în copie dosarul civil nr.2-3318/16 în 2 volume (vol. III, f.d. 3).
30. Procesul-verbal de examinare a documentului din 12.12.2022, potrivit căruia a fost examinat dosarul civil cu nr. 2-3318/16 (vol. V, f.d. 4).
31. Document: copia dosarului civil nr. 2-3318/16 (nr. 2a-1047/10 la CA și nr. 2ra/1865/19 la CSJ) (vol. V, f.d. 15).
32. Procesul-verbal de ridicare din 25.01.2023, potrivit căruia de la OCT Chișinău nr. 1 a fost ridicat copia dosarului cadastral a terenului cu numărul cadastral ***** (convențional *****), ***** (vol. V, f.d. 100).
33. Procesul-verbal de examinare a documentelor din 26.01.2023, potrivit căruia a fost examinat actele în copie din dosarului cadastral a terenului cu numărul cadastral ***** (convențional *****), ***** (vol. V, f.d. 110).
34. Document: copia materialelor din dosarului cadastral a terenului cu numărul cadastral ***** (convențional *****), ***** (vol. V, f.d. 111).
35. Procesul-verbal de ridicare din 25.01.2023, potrivit căruia de la BC „ProcreditBank” SA a fost ridicat contractul de ipotecă cu nr. FW90.1233(C) al bunului imobil cu numărul cadastral ***** (vol. V, f.d. 120).
36. Procesul-verbal de ridicare din 17.05.2023, potrivit căruia de la notarul Natalia Durnescu a fost ridicat în copie contractul de vânzare-cumpărare din 19.05.2011 cu acte anexate (vol. V, f.d. 156);
37. Procesul-verbal privind actele de constatare din 25.08.2023, potrivit căruia s-a stabilit lipsa dovezii de posesie/folosință a terenului; încălcarea obligației de amenajare a terenului; amplasarea deșeurilor de diferite categorii (vol. VII, f.d. 70).
38. Probele relevate și analizate supra sunt admisibile, fiindcă sunt administrate în conformitate cu prevederile Codului de procedură penală.

Legislația relevantă

39. Potrivit art. 51 din Codul penal, „(1) Temeiul real al răspunderii penale îl constituie fapta prejudiciabilă săvârșită, iar componenta infracțiunii, stipulată în legea penală, reprezintă temeiul juridic al răspunderii penale. (2) Răspunderii penale este supusă numai persoana vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală”.
40. Art. 52 alin. (1) din Codul penal stabilește că „se consideră componentă a infracțiunii totalitatea semnelor obiective și subiective, stabilite de legea penală, ce califică o faptă prejudiciabilă drept infracțiune concretă”.

41. Art. 101 din Codul de procedură penală prevede că „fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor”.
42. În conformitate cu art. 385 din Codul de procedură penală, „(1) La adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 1) dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul; 2) dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat; 3) dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea; 4) dacă inculpatul este vinovat de săvârșirea acestei infracțiuni”.
43. Potrivit prevederilor art. 384 din Codul de procedură penală, „(1) Instanța hotărăște asupra învinuirii înaintate inculpatului prin adoptarea sentinței de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal. (2) Sentința se adoptă în numele legii. (3) Sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. (4) Instanța își întemeiază sentința numai pe probele care au fost cercetate în ședința de judecată”.
44. Art. 389 din Codul de procedură penală stipulează că „(1) Sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. (2) Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor”.

Încadrarea juridică a faptei

45. Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute de art. 328 din Codul penal îl formează relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică, care presupune îndeplinirea de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu în mod corect, fără excese, cu respectarea drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și ale celor juridice.
46. Obiectul material al acestei infracțiuni îl reprezintă sau poate să-l reprezinte corpul persoanei ori bunurile mobile sau imobile.
47. Victimă a infracțiunii specificate este persoana fizică sau juridică, ale cărei drepturi sau interese ocrotite de lege suferă daune în proporții considerabile.
48. Latura obiectivă a infracțiunii în cauză include următoarele trei semne: 1) fapta prejudiciabilă care se exprimă în acțiunea de depășire a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege; 2) urmările prejudiciabile, și anume daunele în proporții considerabile cauzate drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice; 3) legătura causală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.
49. Când ne referim la acțiunea prejudiciabilă de depășire a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, avem în vedere oricare din următoarele patru modalități faptice: 1) săvârșirea unei acțiuni care ține de competența unei alte persoane cu funcție

de răspundere (de exemplu, a unei persoane cu funcție de răspundere ierarhic superioare din același sistem departamental, ori a unei persoane cu funcție de răspundere din același sistem departamental căreia făptuitorul nu i se supune, ori a unei persoane cu funcție de răspundere din alt sistem departamental); 2) săvârșirea unei acțiuni care putea fi comisă de către făptuitor numai în prezența unor circumstanțe deosebite, indicate în lege sau într-un alt act normativ; 3) săvârșirea unipersonală a unei acțiuni pe care o poate efectua exclusiv un organ colegial; 4) săvârșirea unei acțiuni pe care nimeni și în nici un fel de circumstanțe nu este în drept să le săvârșască.

50. Infracțiunea specificată la art. 328 din Codul penal este o infracțiune materială. Ea se consideră consumată din momentul producerii daunelor în proporții considerabile intereselor drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.
51. Conform art. 126 alin. (2) din Codul penal, se consideră proporții considerabile sau esențiale valoarea bunurilor sustrate, dobândite, primite, fabricate, distruse, poluate, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 10 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei.
52. Latura subiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 328 din Codul penal se caracterizează prin intenție directă sau indirectă.
53. În dispoziția de la art. 328 din Codul penal se menționează despre săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege. Aceasta înseamnă că făptuitorul manifestă certitudine, este lipsit de orice îndoială, nu are dubii că depășește limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege. În lipsa caracterului vădit al depășirii limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, răspunderea nu poate fi aplicată potrivit art. 328 din Codul penal.
54. Motivele infracțiunii specificate la art. 328 din Codul penal pot consta în: interesul material; năzuința de a obține unele avantaje nepatrimoniale; răzbunare; gelozie; interpretarea eronată a obligațiilor de serviciu; excesul de zel, etc.
55. Subiectul infracțiunii examinate este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii infracțiunii a atins vârsta de 16 ani. În plus, subiectul trebuie să aibă calitatea specială de persoană publică.
56. Deși, potrivit învinuirii formulate în rechizitoriu, inculpatului Valentin Sîtnic i se impută comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, iar inculpatei Natalia Turturica – comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5) și art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, instanța reține că, la data pronunțării sentinței, fapta ce constă în săvârșirea de către o persoană cu funcție de demnitate publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor conferite prin lege, dacă acestea au cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor

ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, este incriminată de art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal. În cadrul ședinței de judecată acuzatorul de stat a solicitat recunoașterea vinovăției inculpaților pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal.

Cu privire la învinuirea adusă inculpaților

57. Inculpatului Valentin Sîtnic i se impută comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal, adică săvârșirea de către o persoană cu funcție de demnitate publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.
58. Inculpatei Natalia Turturica i se impută comiterea infracțiunii prevăzută de art. 42 alin. (5) și art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal, adică complicitate la săvârșirea de către o persoană cu funcție de demnitate publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.
59. Conform art. 123 alin. (3) din Codul penal, prin persoană cu funcție de demnitate publică se înțelege: persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, altă persoană cu funcție de demnitate publică stabilită prin lege; persoana căreia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale.
60. În continuare, instanța de judecată reține că, potrivit materialelor cauzei penale și conținutul învinuirii înaintate, rezultă că inculpatul Valentin Sîtnic a exercitat funcția de primar al comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, în perioada 2007-17.05.2010, iar Natalia Turturica a activat în calitate de secretar al Consiliului comunei Stăuceni în perioada 2009-2019. Astfel, ambii inculpați au avut calitatea de persoane cu funcție de demnitate publică în perioada invocată în acuzare.
61. Acuzatorul de stat susține că inculpatul Valentin Sîtnic, exercitând această funcție, în coautorat cu inginerul cadastral Sergiu Gore și în complicitate cu secretara Consiliului comunei Stăuceni, municipiul Chișinău, Natalia Turturica, acționând cu intenție directă, depășind atribuțiile de serviciu, în lipsa unei decizii a Consiliului comunei Stăuceni, a semnat și eliberat, contrar legii, titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru un lot de teren cu suprafața de 0.0443 ha, înregistrat cu numărul cadastral *****, pe numele lui Andrei Lipca, în pofida faptului repartizării anterioare de către Primăria comunei Stăuceni, Andrei Lipca, în baza art. 82 din Codul funciar (abrogat prin Legea nr. 369 din 10.02.1995), a unui lot de teren cu suprafața de 0.30 ha. În acest context, Valentin Sîtnic în mod intenționat a acționat contrar prevederilor pct. 10 din Regulamentul cu privire la conținutul documentației

cadastrului funciar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 24 din 11.01.1995, art. 14 alin. (2) lit. b) și d) din Legea nr. 436 din 28.12.2006, precum și contrar prevederilor art. 82 din Codul funciar al RSSM, aprobat prin Legea RSSM din 22.12.1970. Ulterior, la data de 24.05.2010, la Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău a fost înregistrat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral *****, eliberat pe numele lui Andrei Lipca, iar ulterior, la 19.05.2011, acest lot de teren a fost vândut lui Sergiu Gore de către Nicolai Motroi, care a acționat din numele lui Andrei Lipca în baza procurii autentificată și înregistrată sub nr. 3564 la 20.05.2010 la notarul public Olga Golubciuc. În circumstanțele nominalizate, prin acțiunile comise de către primarul comunei Stăuceni, Valentin Sîtnic, de comun acord cu inginerul cadastral Sergiu Gore și în complicitate cu secretarea consiliului comunei Stăuceni, Natalia Turturica, părților vătămate le-a cauzat un prejudiciu material estimat, potrivit informației Î.S. Cadastru, la preț de 158 931 lei.

62. Astfel, instanța reține că, potrivit prevederilor pct. 10 din Regulamentul cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 24 din 11.01.1995 (variantea în vigoare la data comiterii faptei), „titlurile se eliberează deținătorilor de terenuri în temeiul deciziilor primăriilor municipiilor, orașelor, satelor (comunelor) privind atribuirea sectorului de teren în folosință sau proprietate”.
63. Potrivit art. 14 alin. (2) lit. b) și d) din Legea nr. 436 din 28.12.2006 (variantea în vigoare la data comiterii faptei), „...consiliul local realizează următoarele competențe: administrează bunurile domeniului public și ale celui privat ale satului (comunei), orașului (municipiului); decide vânzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în locuțiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului), după caz, în condițiile legii”.
64. În conformitate cu art. 82 din Codul funciar al RSSM, aprobat prin Legea RSSM din 22.12.1970, „lotul de pământ de lângă casă se repartizează la o familie în următoarele mărimi: persoanelor care trăiesc și lucrează permanent în localitățile sătești 0.3 hectare”.
65. Totodată, prin Legea nr. 514 din 20.02.1991 s-a modificat art. 82 din Codul funciar al RSSM, astfel: „lotul de pământ de lângă casă se repartizează la o familie în următoarele mărimi: - persoanelor care trăiesc și lucrează permanent în localități sătești – 0.3 hectare; - persoanelor care trăiesc permanent în localități sătești, dar nu lucrează în aceste localități, precum și pensionarilor și invalizilor care trăiesc în localități sătești, dar nu au lucrat în agricultură – 0.15 hectare; - persoanelor, care trăiesc permanent în localități sătești, lucrează permanent în agricultură sau silvicultură și au o familie cu un număr mai mare de trei membri, li se repartizează suplimentar câte 0.1 hectare pentru fiecare membru; - persoanelor, care lucrează permanent în agricultură sau în silvicultură și locuiesc în orașe și orașele, pe ale căror teritorii sînt situate sovhozuri sau alte întreprinderi și organizații agricole de stat, li se repartizează un sector în mărime de 0.3 hectare, iar în cazurile în care aceste persoane au o familie

cu un număr mai mare de trei membri, lor li se repartizează suplimentar câte 0.1 hectare pentru fiecare membru”.

66. Analizând probatoriul administrat în prezenta cauză penală, instanța de judecată constată că, potrivit declarațiilor reprezentantului părții vătămate Primăria com. Stăuceni, Eugenia Efimenco, „analizând registrele de evidență a gospodăriilor, a constatat că Lipca activa în calitate de tractorist la Colegiul Național de Viticultură, locuia împreună cu soția și cu două fiice. Acestuia, conform prevederilor legale, i-a fost atribuit teren în mărime de 24 ari până în anul 2003, iar în anul 2003 i-au fost atribuiți încă 6 ari, în total 30 ari. Astfel, conform prevederilor Codului funciar, cetățenilor li se atribuie câte 10 ari și se mai poate atribui pentru fiecare copil câte 10 ari, în cazul în care aceștia locuiesc și activează pe teritoriul localității”. Potrivit celor declarate de reprezentant, „decizia nr. 2 din anul 1992 privind repartizarea loturilor de teren nu conținea informație cu privire la repartizarea lotului de teren lui Lipca. La ședința din anul 1992, analizând lista procesului-verbal, nu se regăsește numele lui Lipca. Nu cunoaște și nu are de unde să cunoască dacă Lipca a fost inclus în decizia din anul 1992, a văzut doar procesul-verbal. Decizia din anul 1992 a Consiliului comunei nu a fost prezentată Procuraturii de către Primărie, deoarece aceasta nu este identificabilă. În cazul în care la Cadastru se va regăsi decizia din anul 1992 în dosarele cadastrale, atunci aceste terenuri au fost atribuite legal. În titlul provizoriu este indicat cât teren i-a fost atribuit lui Lipca, precum și anul. Consideră că executarea deciziei din anul 1992, privind atribuirea de 30 ari, și anume inițial 24 și ulterior 6, urma să fie luată suplimentar de către Consiliul comunei, printr-o cerere a beneficiarului către Consiliu, motivată”.
67. Astfel, instanța remarcă că, potrivit procesului-verbal al ședinței Consiliului com. Stăuceni din 20.02.1992 (vol. I, f.d. 40-46), Consiliul com. Stăuceni a hotărât „1. De repartizat pământ în proprietate personală în jurul comunei în rază nu mai mare de 3 km. 2. Mărimea lotului de pământ repartizat în proprietate personală conform art. 82 din Codul funciar să fie: - pentru locuitorii permanenți și lucrătorii din gospodăria agricolă sau de la alte organizații de pe teritoriu să le fie repartizat câte un lot de pământ, până la 30 de ari; - pensionarilor, care sînt locuitori permanenți ai comunei un lot de pământ pînă la 15 ari”.
68. Partea vătămată Elisaveta Țurcan a declarat în ședința de judecată că „în anul 2004 a cumpărat casa împreună cu lotul de peste drum de 0.44 ari, cu număr cadastral separat, nr. de casă str. Mateevici 47, iar lotul are nr. cadastral 47A, de la Svetlana Zubcu. Atunci când a cumpărat casa, în contractul de vânzare-cumpărare casa avea 6 ari, cu lotul de vizavi de 0,4 ari. Terenul de 0.4 ari era inclus în contractul de vânzare-cumpărare. Ambele terenuri aveau numere cadastrale separate. A solicitat Primăriei Stăuceni efectuarea măsurărilor pentru stabilirea hotarelor terenului, care la acel moment era grădină. Deși a așteptat un răspuns, acesta nu i-a fost comunicat. Ulterior a aflat că persoana care efectuase măsurările a decedat, iar răspunsul nu a mai fost primit

niciodată. Peste un timp, persoane necunoscute au început să facă săpături în fața casei sale. A înțeles că persoanele respective au procurat lotul de pământ de la persoana care trebuia să facă măsurările și ulterior a decedat. A înțeles că acel pământ a fost vândut de mai multe ori. Cine a vândut și cui s-a vândut nu cunoaște. La momentul efectuării măsurărilor Sîtnic era primar. Sîtnic urma să trimită un alt specialist pentru efectuarea măsurărilor, însă acest lucru nu s-a realizat. Nu cunoaște procedura prin care au fost repartizate terenurile persoanelor din comună. Nu cunoaște modul în care au fost emise actele sau titlurile presupus falsificate și nu deține alte informații de acest gen. Acel ar i s-a luat din partea de sud a terenului. Știe că i-a fost luat acel ar atunci când au venit persoanele să facă săpături. Deja nu mai reveneau 4 ari, ci mai puțin. Nu i s-au eliberat documente care să confirme că are mai puțini ari sau nu. Nu s-a făcut nicio expertiză în acest sens. Dorește ca terenul de 0.4 ari să fie al ei și atât. Cerere de măsurarea terenului, probabil, a depus în 2015, cu precizie nu ține minte”.

69. Cu privire la dreptul de proprietate al părții vătămate Elisaveta Țurcan asupra lotului de pământ situat pe str. A. Mateevici 47A, com. Stăuceni, mun. Chișinău, cu suprafața de 0.04 ha, instanța reține că, potrivit Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 11.08.2003, Svetlanei Zubco i s-a repartizat, prin decizia Primăriei com. Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992, în proprietate privată, pământ cu suprafața totală de 0.04 ha în hotarele indicate în plan (vol. V, f.d. 104). Potrivit contractului de vânzare-cumpărare din 29.04.2004, Svetlana Zubco, în calitate de vânzător a vândut Elisavetei Țurcan, în calitate de cumpărător, lotul de pământ situat în com. Stăuceni, mun. Chișinău, cu suprafața totală de 0.04 ha, cu destinație grădină, lotul de pământ situat pe str. Mateevici 47, com. Stăuceni, mun. Chișinău, cu suprafața totală de 0.0684 ha și casa de locuit lit. A situată pe aceeași adresă (vol. V, f.d. 108).
70. Cu privire la dreptul de proprietate al lui Andrei Lipca asupra terenului cu suprafața de 0.0443 ha, situat pe adresa com. Stăuceni, mun. Chișinău, strada Alexei Mateevici 46/B, instanța remarcă că, potrivit Titlului de autentificare a dreptului asupra pământului din 17.05.2010, lui Andrei Lipca i s-a repartizat, prin decizia Primăriei com. Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992, în proprietate privată pământ cu suprafața de 0.0443 ha în hotarele indicate în plan, în extravilanul com. Stăuceni, mun. Chișinău, nr cadastral *****, scopul repartizării terenului grădină (vol. I, f.d. 71).
71. Din materialele dosarului cadastral nr. *****, reiese că executant al dosarului tehnic, planului geometric a fost Alexandru Cunicica (vol. I, f.d. 72). Fiind audiat în ședința de judecată, ultimul a declarat că „Din ceea ce își amintește în cazul dat, ieșind la fața locului din partea stângă a str. Mateevici au fost depistați doi țărushi care se spuneau a fi punctele de hotar ale terenului din partea stângă. Din partea dreaptă nu era nimic, din orientare s-a măsurat de la gard, conform schiței de amplasare din arhiva cadastrală. După aceasta s-a încercat perfectarea planului geometric, solicitând planul de la cadastru, ca să nu se facă suprapunere de teren. Ulterior, la recepție, când se prezenta planul, în urma verificării, dacă se suprapuneau terenurile, lucrarea era

recepționată. Solicitând informația, s-a constatat că vecinul era deja amplasat și au fost nevoiți să se alipească de acesta, ca să nu se formeze fâșii sau cărărușe ori suprapuneri. A corectat proiectul planului, s-a transmis la Primărie și a fost contactat și proprietarul ca să vină să semneze actul, planul geometric. După ce s-a verificat și s-a ștampilat, planul geometric și actul au fost transmise la recepție, la cadastru, pentru a fi recepționate. Lipca a fost proprietarul conform titlului provizoriu și proprietarul buletinului, pe care îl deține și care este anexat la dosar”.

72. Martorul Elena Lipca a declarat în ședința de judecată că „a primit pământ pentru construcția casei în care locuiește la moment și pământ arabil (24 ari). Are trei copii cu soțul, nu cunoaște cât trebuia să li se revină în total. I s-au atribuit 24 ari teren arabil și 6 ari sub locuință. Când i s-a atribuit acest pământ, Sîtnic și Turturica erau locuitori ai or. Stăuceni. Nu era la curent unde se află locul care s-a vândut, dar ulterior a aflat din ceea ce a citit că se află pe str. Mateevici, la fața locului nu a fost niciodată”.
73. Instanța remarcă că, potrivit Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 17.07.2006 (vol. I, f.d. 142), anterior repartizării terenului cu nr. cadastral *****, cu suprafața de 0.0443 ha, situat pe adresa mun. Chișinău, comuna Stăuceni, *****, lui Andrei Lipca i-a fost repartizat în proprietate privată, în baza deciziei Primăriei com. Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992, pământ cu suprafața totală de 0.2413 ha în hotarele indicate în plan, în extravilanul com. Stăuceni, mun. Chișinău, nr. cadastral 3153500152, scopul repartizării terenului grădini.
74. În continuare, potrivit declarației Elenei Lipca din 20.05.2010, autentificată de notarul Olga Golubciuc (vol. I, f.d. 62), Lipca și-a dat acordul la vânzarea terenului cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, care se află în extravilanul s. Stăuceni, dobândit în timpul căsătoriei cu soțul acesteia, Andrei Lipca.
75. Cu referire la aceste circumstanțe, Elena Lipca a comunicat în ședința de judecată că „aproximativ între anii 2015–2017, soțul său, într-o zi, a venit la ea și i-a spus să ia buletinul și să meargă cu el. Au plecat împreună la notar. I s-au dat niște acte pentru semnat. Erau prezenți notarul, soțul și un bărbat care ulterior a decedat, dar care era lucrător în Primărie. A semnat actele la notar și au adus-o acasă. Ulterior, a vorbit cu soțul, care i-a spus că a fost vândut niște pământ și i-a rugat pe ei să declare ca și cum ei ar fi vândut acel pământ. Persoana decedată care era prezentă la notar este Grigore Jalbă. El a venit cu automobilul, i-a dus și i-a adus. Jalbă, la acel moment, ține minte că lucra în Primărie, dar nu cunoaște dacă era prieten cu Sîtnic sau cu Turturica. Jalbă i-a transmis lui Lipca 100 dolari, ca remunerație pentru semnăturile aplicate la notar atunci. Pe Motroi nu-l cunoaște, el la notar nu a fost. La întrebările inculpatului Sîtnic a declarat că acei 100 dolari nu au fost dați în prezența sa, ulterior soțul i-a zis”.
76. Potrivit procurii din 20.05.2010, autentificată de notarul Olga Golubciuc (vol. I, f.d. 64), Andrei Lipca i-a încredințat lui Nicolai Motroi să-l reprezinte în fața organelor competente pentru primirea actelor necesare pentru înstrăinarea terenului cu suprafața

de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, care se află în extravilanul s. Stăuceni, precum și să vândă terenul respectiv la prețul și condițiile cele mai avantajoase pentru el.

77. În acest sens, potrivit contractului de vânzare-cumpărare a terenului din 19.05.2011, autentificat de notarul Tatiana Durnescu, Andrei Lipca, reprezentat de către Nicolai Motroi în baza procurii nr. 3564 din 20.05.2010, în calitate de vânzător, s-a obligat să predea bunul imobil amplasat în extravilanul com. Stăuceni, mun. Chișinău, și anume terenul cu suprafața de 0.0443 ha, cu nr. cadastral *****, lui Sergiu Gore (vol. V, f.d. 158).
78. Referitor la aceste circumstanțe, Nicolai Motroi a declarat în ședința de judecată că „în anul 2008–2009, era în relații de prietenie cu Sergiu Gore. Într-o zi s-a întâlnit cu acesta în com. Stăuceni și acesta l-a rugat să scrie un loc de teren pe numele său, urmând ca apoi să-l transmită aceluia înapoi. A fost de acord. Tot în acea zi când a fost rugat și a fost de acord, a luat în mașină două persoane, Andrei și Elena Lipca și a mers la notar să scrie acel teren pe numele său. A fost la notar pe str. Calea Orheiului colț cu str. Cantemir, unde a clarificat situația terenului și a întocmit procura pe numele său de la aceste persoane, Lipca. După ce a finalizat procura, ulterior Lipca a semnat și a semnat și el, a luat actele și a plecat din nou la Stăuceni, a transmis lui Gore actele și a lăsat persoanele acolo. Aproximativ un an de zile terenul a fost pe numele său, iar undeva peste un an a făcut actele pe numele lui Gore. Sergiu nu i-a dat nici o sumă de bani, pur și simplu l-a ajutat”.
79. În continuare, potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile din 31.01.2023 (vol. II, f.d. 191), începând cu data de 27.12.2011, Vasile Untu a fost următorul proprietar al bunului imobil amplasat în extravilanul com. Stăuceni, mun. Chișinău, și anume terenul cu suprafața de 0.0443 ha, cu nr. cadastral *****. În acest sens, la data de 27.12.2011 a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare a terenului respectiv între Sergiu Gore și Vasile Untu (vol. I, f.d. 95-96).
80. În ședința de judecată Vasile Untu a declarat că „i se pare că, în anul 2013, căuta un loc de teren în com. Stăuceni și a căutat pe internet, unde a găsit un loc, după care a plecat la primărie pentru a verifica. Ulterior, s-a întâlnit la Primărie cu persoana Sergiu Gore și a aflat că este un loc de teren în vânzare de la acesta. A luat codul cadastral, a verificat codul, iar lotul nu avea interdicții, adică, conform informației cadastrale, era totul în ordine. L-a procurat, l-a înregistrat la Oficiul Cadastral și, peste o perioadă de timp, din motive familiale, l-a scos la vânzare. Atunci când s-a adresat la primărie, pe Sergiu Gore nu îl cunoștea. A găsit un loc de teren pe internet și a plecat la Primărie să afle mai multe informații despre loc, ce destinație are. Scopul său era să construiască un auto service. Respectiv, la Primărie l-a întrebat pe Sergiu Gore, iar acesta i-a spus că în apropiere este un loc de vânzare. Nu cunoaște ce funcție avea Sergiu Gore la Primărie la acel moment. Sergiu i-a arătat la calculator, după schemă, unde se află terenul și codul cadastral, a luat codul cadastral și l-a verificat în alte surse. A cumpărat lotul de teren de la Sergiu Gore. A intrat la Sergiu Gore întâmplător. Din

propria inițiativă a plecat la Primărie, dar cunoaște că era al 3-lea sau al 4-lea cumpărător. Nu ține minte suma cu care a vândut terenul, dar l-a vândut lui Mihail Andronic”.

81. Instanța menționează că declarațiile date în ședința de judecată de către Mihail Andronic, Andrei Plămădeală nu sunt relevante cauzei penale, or instanța examinează acuzația de depășire a atribuțiilor de serviciu adusă inculpaților la semnarea și eliberarea, contrar legii, în lipsa unei decizii a Consiliului com. Stăuceni, a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru un lot de teren cu suprafața de 0.0443 ha, înregistrat cu numărul cadastral *****, pe numele lui Andrei Lipca, în pofida faptului repartizării anterioare de către Primăria comunei Stăuceni, Andrei Lipca, în baza art. 82 din Codul funciar (abrogat prin Legea nr. 369 din 10.02.1995), a unui lot de teren cu suprafața de 0.30 ha.
82. Suplimentar, instanța remarcă că, potrivit materialelor dosarului civil nr. 2-3318/16, ridicate prin procesul-verbal de ridicare din 23.08.2022, a fost examinată cererea de chemare în judecată depusă de Procuratura mun. Chișinău (în interesul societății și apărării ordinii de drept), reclamant Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat către Primăria com. Stăuceni, Elena Lipca, Andrei Lipca, Vasile Untu, Olga Untu și Sergiu Gore (succesor legal Nelea Șerbul), Mihail Andronic, intervenienți accesorii Nicolae Motroi și OCT al ÎS Cadastru cu privire la declararea nulității titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. *****, eliberat pe numele lui Andrei Lipca asupra terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni mun. Chișinău, contractului de vânzare-cumpărare a terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni mun. Chișinău, încheiat la 25.05.2011 cu nr. 10853 între Andrei Lipca și Sergiu Gore, contractului de vânzare-cumpărare a terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni, mun. Chișinău, încheiat la 27.12.2011 cu nr. 18691 Gore Sergiu Gore și Vasile Untu, contractului de vânzare-cumpărare a terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni, mun. Chișinău, încheiat la 07.04.2015 cu nr. 1886 între Vasile Untu și Mihail Andronic, radierea din Registrul bunurilor imobile a tuturor drepturilor reale asupra terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****. În motivarea cererii, Procuratura mun. Chișinău a invocat că, examinând în cadrul procesului penal nr. 260 ac/15 din 30.12.2015 legalitatea acțiunilor persoanelor publice din cadrul Primăriei com. Stăuceni, mun. Chișinău, la perfectarea și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren înregistrat cu nr. cadastral *****, a constatat că acesta a fost perfectat contrar prevederilor legii. Astfel, proprietarul inițial al terenului a fost Consiliul com. Stăuceni, mun. Chișinău, care nu a adoptat o decizie referitoare la atribuirea în proprietate a terenului anume cet. Andrei

Lipca. Mai mult, în condițiile legii, familia lui Andrei Lipca nu dispunea de dreptul legal de a i se atribui lotul de pământ în litigiu, iar ultimul a obținut ilegal dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral *****.

83. Potrivit hotărârii primei instanțe din 16.08.2017 (vol. III, f.d. 207-212), cererea de chemare în judecată a fost respinsă integral. În motivare, instanța a reținut faptul că Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren eliberat pe numele lui Andrei Lipca a fost eliberat în temeiul deciziei Primăriei com. Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992, care are un caracter general și stabilește criteriile de atribuire a terenurilor locatarilor com. Stăuceni, adică nu mai mult de 30 ari. Potrivit înscrisurilor de la dosar, decizia respectivă nu a fost contestată, nu s-a solicitat anularea acesteia și nu s-au prezentat probe precum că această decizie a fost anulată. Prin scrisoarea nr. 2188 din 10.06.2016, Direcția de Arhivă Chișinău a informat că, în urma examinării documentelor Primăriei com. Stăuceni pentru anul 1992, s-a găsit procesul-verbal al ședinței com. Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992, iar o decizie separată cu nr. 2 din 20.02.1992 nu s-a găsit. Instanța nu a putut lua în considerație argumentul precum că decizia Primăriei com. Stăuceni privind atribuirea lui Andrei Lipca a terenului în litigiu nu există, or la materialele cauzei nu se regăsește o hotărâre a organelor de drept prin care s-ar fi constatat că decizia nr. 2 din 20.02.1992 a fost falsificată. Instanța de judecată a atras atenția asupra faptului că, până la adoptarea Codului funciar redacția nouă din 01.01.1992, la 25.12.1991 a fost adoptată și implimentată Concepția reformei agrare, fiind modificat art. 82 din Codul funciar din redacția veche din 1970, prin care a fost legiferată transmiterea fără plată a loturilor de teren de pe lângă case în proprietatea cetățenilor de la sate. În cazul în care lotul de pământ de pe lângă casă și anexele gospodărești era mai mic decât suprafața indicată în titlul provizoriu, erau atribuite loturi lângă sat, pentru grădini. Respectiv, soților Lipca, care dețineau lângă casă un teren cu suprafața de 0.2413 ha, li s-a atribuit un teren suplimentar cu suprafața de 0.0443 ha, ceea ce în comun nu constituie mai mult decât 30 ari. Astfel, părâții Andrei și Elena Lipca, deținând legal lotul de pământ, l-au înstrăinat.
84. Potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 23.05.2018 (vol. IV, f.d. 56-60), s-a admis apelul declarat de Procuratura mun. Chișinău, s-a casat hotărârea Judecătorei Chișinău din 16.08.2017 și s-a dat o nouă hotărâre, prin care acțiunea Procuraturii mun. Chișinău a fost admisă și s-a anulat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. *****, eliberat pe numele lui Andrei Lipca asupra terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni mun. Chișinău, contractul de vânzare-cumpărare a terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni mun. Chișinău, încheiat la 25.05.2011 cu nr. 10853 între Andrei Lipca și Sergiu Gore, contractul de vânzare-cumpărare a terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni, mun. Chișinău, încheiat la 27.12.2011

cu nr. 18691 Gore Sergiu Gore și Vasile Untu, contractul de vânzare-cumpărare a terenului de pământ cu destinație grădină cu suprafața de 0.0443 ha, nr. cadastral *****, situat în extravilanul comunei Stăuceni, mun. Chișinău, încheiat la 07.04.2015 cu nr. 1886 între Vasile Untu și Mihai Andronic, cu revenirea părților în situația inițială și radierea din Registrul bunurilor imobile a tuturor drepturilor înregistrate în baza actelor menționate.

85. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27.02.2019 (vol. IV, f.d. 123-129), s-a admis recursul declarat de Mihail Andronic și avocatul Inga Comanici și s-a casat integral decizia din 23.05.2018 a Curții de Apel Chișinău, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.
86. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30.05.2019 (vol. IV, f.d. 172-184), s-a respins apelul declarat de Procuratura mun. Chișinău, s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău din 16.08.2017.
87. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30.10.2019 (vol. IV, f.d. 236-242), recursul declarat de către Procuratura mun. Chișinău s-a considerat inadmisibil.
88. În asemenea circumstanțe, instanța constată că acuzația adusă inculpaților nu este susținută de probe certe, concludente și suficiente care să confirme, dincolo de orice dubiu rezonabil, existența faptelor imputate și vinovăția acestora.
89. Instanța nu poate reține circumstanța invocată de acuzare precum că titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Andrei Lipca a fost semnat și eliberat de către inculpați în lipsa unei decizii a Consiliului com. Stăuceni, or inexistența fizică a deciziei nr. 2 din 20.02.1992 în arhivele Primăriei com. Stăuceni nu poate fi interpretată în defavoarea inculpaților. Deși instanța nu are posibilitatea de a verifica dacă numele lui Andrei Lipca se regăsește sau nu în lista cetățenilor care stau la primirea și îmbunătățirea spațiului locativ pe lângă Primăria com. Stăuceni, potrivit procesului-verbal al ședinței Consiliului com. Stăuceni din 20.02.1992 (vol. I, f.d. 40-46), Consiliul com. Stăuceni a hotărât „1. De repartizat pământ în proprietate personală în jurul comunei în rază nu mai mare de 3 km. 2. Mărimea lotului de pământ repartizat în proprietate personală conform art. 82 din Codul funciar să fie: - pentru locuitorii permanenți și lucrătorii din gospodăria agricolă sau de la alte organizații de pe teritoriu să le fie repartizat câte un lot de pământ, până la 30 de ari; - pensionarilor, care sînt locuitori permanenți ai comunei un lot de pământ pînă la 15 ari”. Astfel, procesul-verbal al ședinței Consiliului com. Stăuceni din 20.02.1992 confirmă adoptarea unei hotărâri cu caracter general privind repartizarea terenurilor din grădinile comunei, stabilind dreptul locuitorilor permanenți la atribuirea terenurilor până la limita de 0.3 ha. În lipsa deciziei individuale și a oricărei probe care să demonstreze că Lipca nu s-ar fi încadrat în criteriile stabilite, emiterea titlului nu poate fi calificată drept un act contrar legii.
90. Instanța reține că atribuirea terenului lui Andrei Lipca nu a depășit limita maximă prevăzută de legislația funciară aplicabilă la momentul respectiv. Potrivit informațiilor

din extrasele registrelor pentru anii 1997–2001 și 2002–2006, familia Lipca deținea în proprietate 0.2413 ha în extravilanul localității, cu titlul grădină și 0.06 ha cu destinația construcției (vol. II, f.d. 178, 186). Din materialele cauzei rezultă că terenul cu suprafața de 0.06 ha, cu destinația pentru construcții, se află pe adresa *****, str. M. Frunze 31, pe când terenurile cu suprafața de 0.2413 ha și 0.0443 ha, cu destinația grădină, se află în extravilanul localității.

91. Prin urmare, instanța constată că, prin semnarea și eliberarea de către inculpați a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru lotul cu suprafața de 0.0443 ha, înregistrat cu nr. cadastral *****, pe numele lui Andrei Lipca, nu a fost depășită limita de 0.3 ha prevăzută de art. 82 din Codul funciar, întrucât atât terenul de 0.0443 ha, cât și cel de 0.2413 ha aveau destinația de grădină și erau amplasate în extravilanul localității, în timp ce terenul de 0.06 ha avea destinația construcției și era situat pe adresa *****, str. M. Frunze 31.
92. În aceste condiții, instanța reține că lui Andrei Lipca i-a fost atribuită suprafața de 0.0443 ha în extravilanul localității, cu destinația grădină, în conformitate cu prevederile art. 82 din Codul funciar, care reglementau mărimea lotului de pământ ce urma a fi repartizat, precum și în concordanță cu cele hotărâte la ședința Consiliului com. Stăuceni din 20.02.1992, astfel cum rezultă din procesul-verbal al ședinței (vol. I, f.d. 40–46), potrivit căruia s-a decis repartizarea terenurilor în proprietate personală în jurul comunei, pe o rază de până la 3 km, cu stabilirea mărimii maxime a loturilor de până la 30 de ari pentru locuitorii permanenți și lucrătorii din gospodăria agricolă sau din alte organizații de pe teritoriul comunei.
93. Totodată, aceste circumstanțe sunt confirmate și de declarațiile martorului Elena Lipca, care a relatat în ședința de judecată că „a primit pământ pentru construcția casei în care locuiește la moment și pământ arabil (24 ari). Are trei copii cu soțul, nu cunoaște cât trebuia să li se revină în total. I s-au atribuit 24 ari teren arabil și 6 ari sub locuință”.
94. Mai mult, instanța remarcă că, la data emiterii titlului contestat, familia Lipca era compusă din cinci membri, având trei copii, iar art. 82 din Codul funciar permitea atribuirea suplimentară de teren în funcție de componența familiei. Prin urmare, inclusiv din acest motiv nu poate fi reținut faptul că lui Andrei Lipca i-ar fi fost atribuită o suprafață de teren peste limita legală.
95. Totodată, instanța observă că, deși se impută inculpaților depășirea atribuțiilor de serviciu la semnarea și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru lotul de teren cu suprafața de 0.0443 ha, în lipsa unei decizii a Consiliului com. Stăuceni, or în decizia nr. 2 din 20.02.1992 numele lui Lipca nu se regăsește (aspect invocat de acuzare, dar care nu poate fi verificat de către instanță, or decizia lipsește fizic), lotul de teren cu suprafața de 0.2413 ha a fost acordat în temeiul aceleiași decizii nr. 2 din 20.02.1992. Astfel, doar în cazul emiterii titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru lotul de teren cu suprafața de

0.0443 ha s-a ridicat problema depășirii atribuțiilor de serviciu, nu și în cazul emiterii titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru lotul de teren cu suprafața de 0.2413 ha, or ambele titluri au fost emise în baza aceleiași decizii a Consiliului com. Stăuceni nr. 2 din 20.12.1992.

96. Suplimentar, instanța constată că legalitatea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren a fost supusă controlului judecătoresc în cadrul procesului civil având ca obiect declararea nulității acestuia, precum și a contractelor subsecvente de înstrăinare. Prin hotărârea primei instanțe, menținută definitiv după parcurgerea căilor ordinare și extraordinare de atac, s-a stabilit că titlul a fost emis în mod legal, în temeiul deciziei Primăriei com. Stăuceni nr. 2 din 20.02.1992, care avea un caracter general, iar atribuirea terenului a respectat limitele și condițiile prevăzute de legislația funciară.
97. În aceste circumstanțe, instanța conchide că emiterea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Andrei Lipca a fost realizată în exercitarea atribuțiilor de serviciu și în limitele competențelor legale ale inculpaților, fără a putea fi reținut caracterul vădit ilegal al acțiunilor acestora.
98. În vederea susținerii raționamentelor enunțate mai sus, instanța de judecată ține să specifice că infracțiunea este o faptă (acțiune sau inacțiune) prejudiciabilă, prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție și pasibilă de pedeapsă penală. Respectiv, o persoana poate fi supusă răspunderii penale dacă în acțiunile acesteia sunt constatate toate patru elemente obligatorii ale unei infracțiuni: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul, latura subiectivă și fapta comisă de aceasta este pasibilă răspunderii penale.
99. Prin urmare, la caz nu sunt întrunite elementele componente de infracțiune prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal în acțiunile lui Valentin Sîtnic și Natalia Turturica, în special lipsește latura obiectivă a infracțiunii, nu există fapta prejudiciabilă, or titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pentru lotul de teren cu suprafața de 0.0443 ha, înregistrat cu numărul cadastral *****, pe numele lui Andrei Lipca a fost emis în mod legal. Probele administrate au demonstrat că inculpații au acționat în limitele atribuțiilor legale conferite de funcția exercitată, fără a depăși cadrul normativ aplicabil.
100. Astfel, aprecierea fiecărei probe se face de instanța de judecată ca urmare a examinării coroborate a tuturor probelor administrate, în scopul aflării adevărului. Instanței de judecată îi revine sarcina de a aprecia probele în baza legii. Exigențele dreptului la un proces echitabil impun ca aprecierea probelor să nu fie arbitrară sau nerezonabilă în mod evident. În caz contrar, se încalcă articolul 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea De Tommaso v. Italia [MC], 23.02.2017, § 170, și jurisprudența citată acolo; Hodžić v. Croația, 04.04.2019, § 58; Makeyan și alții v. Armenia, 05.12.2019, § 47).

101. În același timp, instanța de judecată reamintește că, referitor la procesul de apreciere a probelor, în jurisprudența Curții Europene s-a conturat standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă” („beyond reasonable doubt”), care presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă (Boicenco v. Republica Moldova, hotărârea din 11.07.2006, § 104; Hassan v. Marea Britanic [MC], hotărârea din 16.09.2014, § 48; Blokhin v. Rusia [MC], hotărârea din 23.03.2016, § 139). Corelativ, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri.
102. Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să înlăture dubiul (hotărârea CEDO Bragadireanu v. România din 06.12.2006; hotărârea CEDO Orhan v. Turcia din 18.06.2002; hotărârea CEDO Irlanda v. Regatul Unit din 18.01.1978).
103. Adițional, instanța menționează că acest standard de probă poate fi pe deplin înțeles doar prin raportare la principiul „in dubio pro reo”, care, la rândul său, constituie o garanție a prezumției de nevinovăție. Astfel, concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate se interpretează în favoarea bănuțitului, învinuitului, inculpatului. Regula „in dubio pro reo” constituie un complement al prezumției de nevinovăție, un principiu instituțional care reflectă modul în care principiul aflării adevărului se regăsește în materia probațiunii. Ea se explică prin aceea că, în măsura în care, în pofida dovezilor administrate pentru susținerea vinovăției celui acuzat, îndoiala persistă în ce privește vinovăția, atunci îndoiala este echivalentă cu o probă pozitivă de nevinovăție (HCC nr. 21 din 20.10.2011, §27).
104. Instanța de judecată mai menționează că, potrivit principiilor de drept procesual penal, sarcina probațiunii revine acuzării, iar situația de dubiu este interpretată în favoarea celui acuzat (principiul „in dubio pro reo”).
105. Prin urmare, instanța de judecată exercitând un control efectiv al învinuirii aduse, prin prisma prevederilor legale și a jurisprudenței CtEDO privind claritatea, caracterul concret și previzibilitatea acestora, constată reținerea defectuoasă a circumstanțelor de fapt și de drept în sarcina inculpaților, fapt ce condiționează încălcarea dreptului acestora la un proces echitabil, stipulat la art. 6 CEDO.
106. În această ordine de idei, având în vedere faptul că, în conformitate cu prevederile art. 8 din Codul de procedură penală, toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțitului, învinuitului, inculpatului, instanța de judecată conchide că în speță în privința inculpaților Valentin Sîțnic și Natalia Turtureanu urmează a fi adoptată o sentință de achitare în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală.
107. Cu referire la cererile părții apărării referitoare la anularea ordonanțelor Procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mihail Cebotari din

21.08.2023 de punere sub învinuire a lui Valentin Sîtnic și a Nataliei Turturica, instanța menționează că, potrivit art. 63 alin. (1) pct. 3) din Codul de procedură penală, „bănuitul este persoana fizică sau juridică față de care există probe care indică asupra săvârșirii unei infracțiuni, înainte de punerea oficială sub învinuire. Persoana poate fi recunoscută în calitate de bănuît prin unul din următoarele acte procedurale, după caz: 3) ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuît”.

108. De asemenea, conform art. 63 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, „organul de urmărire penală nu este în drept să mențină în calitate de bănuît: persoana în privința căreia a fost dată o ordonanță de recunoaștere în această calitate – mai mult de 3 luni, iar cu acordul Procurorului General și al adjuncților săi - mai mult de 6 luni.
109. La caz, la data de 17.02.2017, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Victor Plugaru a fost emisă ordonanța de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuît, prin care Valentin Sîtnic și Natalia Turturica au fost recunoscuți în calitate de bănuît în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) și d) din Codul penal. Ulterior, la 17.05.2017, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Victor Plugaru a emis ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a bănuiților Valentin Sîtnic și Natalia Turturica în cauza penală respectivă. La data de 21.09.2022, procurorul, adjunct interimar al Procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, Viorel Beiu, examinând plângerea avocatului Nicu Șendrea în interesele Elisavetei Țurcan nr. 5928 din 06.09.2022, a admis-o și a anulat ordonanța din 17.05.2017 de scoatere de sub urmărire penală a bănuiților. Tot la data de 21.09.2022, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mihail Cebotari a emis ordonanțele de punere sub învinuire a lui Valentin Sîtnic și Nataliei Turturica în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal.
110. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, ordonanța de pornire a urmăririi penale este unul dintre actele prin care persoanei îi este înaintată „acuzăția penală”. Conceptul de „acuzăție în materie penală” poate fi definit drept „notificarea oficială, din partea autorității competente, privind suspiciunea referitoare la comiterea unei fapte penale” definiție care depinde, de asemenea, de existența sau absența unor repercusiuni importante asupra situației persoanei (Hotărârea din 27.02.1980, pronunțată în Cauza Deweer împotriva Belgiei și Hotărârea din 15.07.1982, pronunțată în Cauza Eckle împotriva Germaniei). Astfel, actul procedural pornirea urmăririi penale constituie un procedeu legat de desfășurarea normală a urmăririi penale și, prin sine însăși, nu afectează drepturi sau libertăți constituționale. Acesta este o măsură procesuală prevăzute de lege, necesară într-o societate democratică, având drept un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării acțiunilor menționate.
111. La caz, calitatea de bănuît a inculpaților a fost atribuită la 17.02.2017, iar la 17.05.2017 inculpații au fost scoși de sub urmărire penală. La 21.09.2022, urmare a

anulării ordonanței din 17.05.2017 de scoatere de sub urmărire penală, a fost emisă ordonanțele de recunoaștere în calitate de învinuiți a lui Valentin Sîtnic și Nataliei Turturica.

112. Respectiv, instanța de judecată apreciază că organul de urmărire penală nu a admis încălcări a prevederilor legale, și anume a art. 63 alin. (1) din Codul de procedură penală care reglementează atribuirea calității de bănuit în privința lui Valentin Sîtnic și Nataliei Turturica, nefiind încălcat și termenul de menținere în calitate de bănuit prevăzut de art. 63 alin. (2) pct. 3) din Codul de procedură penală, or la data de 21.09.2022 a fost anulată ordonanța din 17.05.2017 de scoatere de sub urmărire penală a bănuiților și tot la data de 21.09.2022 au fost emise ordonanțele de punere sub învinuire a lui Valentin Sîtnic și Nataliei Turturica în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal.
113. Din aceste circumstanțe, cererile părții apărării din 30.08.2023 privind anularea ordonanței Procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mihail Cebotari din 21.08.2023 de punere sub învinuire a lui Valentin Sîtnic cât și cererea din 30.08.2023 privind anularea ordonanței Procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mihail Cebotari din 21.08.2023 de punere sub învinuire a Nataliei Turturica urmează să fie respinse ca neîntemeiate.
114. Acțiunea civilă nu a fost înaintată.
115. Măsuri de ocrotire și măsuri preventive nu au fost aplicate.
116. Corpuri delictive și mijloace materiale de probă nu sunt.
117. În conformitate cu prevederile art. 340, 384-385, 390, 392-394, 396 din Codul de procedură penală, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e :

Se achită **Sîtnic Valentin *******, născut la ***** , IDNP ***** , de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (2) lit. a) Codul penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Se achită **Turturica Natalia *******, născută la ***** , IDNP ***** , de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5) și art. 328 alin. (2) lit. a) din Codul penal, pe motiv că fapta inculpatei nu întrunește elementele infracțiunii.

Se respinge cererea părții apărării din 30.08.2023 privind anularea ordonanței Procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mihail Cebotari din 21.08.2023 de punere sub învinuire a lui Valentin Sîtnic, ca neîntemeiată.

Se respinge cererea părții apărării din 30.08.2023 privind anularea ordonanței Procurorului în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Principal, Mihail Cebotari din 21.08.2023 de punere sub învinuire a Nataliei Turturica, ca neîntemeiată.

Sentința cu drept de apel, la Curtea de Apel Centru, în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Tudor Stambol